

STEINBECK

lil

.

YAYINLARI

iN CI

ROMAN

DÜNYA KIASİKLERİ

İNCİ

ISBN 975-385-052-2

Baskı: Doyuran Ofset / İSTANBUL

5. Basım Aralık 1995

Oda Yayınları San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tünel, Kumbaracı Yokuşu 119 Beyoğlu - İstanbul

Telefon: 252 07 63 - 252 87 53 Fax: 249 79 62

JOHN

STEINBECK

Çeviren

Anjel Selver

•

•

iNCi

İNCİ

Kasabada iri bir incinin öyküsü dilden dile

dolaş ı r, nasıl bulunduğu, sonra nasıl yittiği ... Bir

bal ı kçıdan söz edilir, ad ı Kino'dur, karısı Juana'dan ve çocukları Coyotito'dan . Öykü yı llar boyunca o denli çok anlatılm ıştır ki kasabada

yaşayan herkesin belleğinde yer etmiştir. Ve

sevilen bütü n öyküler gibi burada da yalnızca

iyiler ve kötüler, aklar ve karalar bulunur, ikisinin ortası yoktur.

« Kimi okurlar bu öyküyü bir mesel olarak de

ğerlendirebilirler; herkes kendince bir anlam çıkartıp yaşam ı na aktarabilir. Her neyse kasabada derler ki . »

.

.

5

BİRİNCİ BÖLÜM

Kino gün ağarı rken uyand ı . Yıldızlar hala

parl ıyordu ve doğuda ufku soluk bir pembelik

bürümüştü. Horozlar ötmeye başlam ıştı bile;

erken uyanan domuzlar geceleyin gözlerinden

kaçmış yiyecek bir şeyler bulabilmek umuduyla

du rmadan tahta parçaları n ı , dalları , öteye beriye itiyorlard ı . Çal ı larla yapılmış evin d ışında bir sürü küçük kuş, yığı nla bal ı ğ ı n üzerinde kanat

çı rparak döneniyor, cıvıldaşıyordu.

Kino gözlerini açtı. Kap ı n ı n çevresindeki aral ı klardan içeriye ışık sızıyordu. Gözleri önce bu ayd ı n l ı k dikdörtgene ilişti . Sonra Coyotito'nun

uyuduğu asma yatağa baktı. Ve baş ı n ı karısı

Juana'dan yana çevirdi . Has ı r yatakta uzanm ıştı . Mavi atkıs ı n ı baş ı na, göğsüne ve omuzları na dolam ış, burnuna dek çekmişti . Onun da gözleri açıktı. Kino her gün karısını kendisinden

önce uyanmış bulurdu. Koyu renk gözleri birer

yıldız gibi parlayan Juana sevgiyle bakıyordu

kocası na, her sabah baktığı gibi.

Kino kıyıya vuran sabah dalgaları n ı n mırıltıs ı n ı duydu. Ne sevilesi bir ezgiydi ! Gözlerini ye-7

niden kapayarak din lemeye koyuldu. Acaba

yalnız kendisi mi seviyordu bu sesi? Belki de

bütü n köy halkı seviyor, dinliyordu. Bir zamanlar bu halk her gördüğ ü , her duyduğu, her dü

şündüğü üzerine bir türkü yakarm ış. O günler

çok gerilerde kalmıştı . Tü rküler ağ ızdan ağ ıza

dolaşarak Kino'nun kulağ ı na ulaşm ışt ı . Kino

hepsini bilirdi. Ama nedense bu tü rkülere yenileri eklenmiyordu. Bununla birlikte arada sı rada kimi insanlar şarkı larla bireysel duygu ları n ı dile

getiriyorlard ı . İşte, Kino'nun kafası nda da bir

tü rkü biçimlenmeye başlam ıştı . Dizeleri olduk

ça açıktı, ama ezgisi belli belirsizdi. Bir bütünleyebi lse ad ı n ı hazırlam ıştı bile: Aile Türküsü.

Nemli havadan korunmak için battaniyeyi

burnuna dek çekmişti. Yan ı nda bir kımıltı duyunca gözlerini açtı . J uana ses çı karmamaya özen göstererek kalktı yeri nden . Çıplak ayaklarıyla Coyotito'nun uyuduğu asma yatağa yaklaştı . Üzerine eğilerek birkaç söz m ı rı ldand ı .

Coyotito bir an baktı, sonra gözlerini kapayı p

yeniden uyudu.

Juana ocağa yaklaştı . Külleri eşeleyerek bir

kor çıkard ı ve yelleyerek canland ı rdı odunu.

Sonra birkaç parça çal ı attı üzeri ne.

.

Kino da kalktı, battaniyesini başı na, burnuna

ve omuzları na dolad ı . Sandal ları n ı ayağ ına ge

çirip günün doğuşunu izlemek üzere dışarı çıkt 1.

8

.

Kap ı n ı n önü nde çömeldi, battaniyesinin uçları n ı çekiştirerek dizlerini örttü. Yükseklerde yer yer yalaza benzeyen Körfez bulutları kümelenmişti . Bir keçi geldi yan ı na, koklad ı , sonra donuk sarı gözlerini Kino'ya dikti. İçerde Juana' n ı n ocağ ı ndaki ateş canlanmışt ı , çal ıdan yapı lma evin duvarlarındaki yarı klardan dışarıya ışık sızıyordu. Kap ı n ı n çevresinde ise titrek bir ışık dörtgeni oluşmuştu . Gecikmiş bir pervane ateşe bir an önce varmak için ivedilikle içeri dald ı . İşte, türküsünü duyuyordu Kino, ses arka

taraftan geliyordu. Juana sabah ekmeğini hazı rlamak üzere mısır öğütüyordu; bu s ı rada bileyitaşın ın çıkard ı ğ ı ses de aile tü rküsünün ritmini oluşturuyordu.

Ortal ı k h ızla ayd ı n lan ıyordu. Önceleri soluk

pembe olan renk giderek kızıla döndü . Ve güneş Körfez'de yükselirken sanki gökyüzü yanmaya başladı . Kino gözleri kamaştığı için yere bakt ı . İçerde Juana'n ı n hamur açtığ ı n ı duyuyor,

sacda pişen mısır ekmeğinin o güzelim kokusunu alıyordu. Karı ncalar çal ışmaya başlam ışlard ı bile. Kimi leri büyük, parlak ve kapkara gövdeli, ötekiler küçük, daha açı k renkli, ama hepsi tez canl ıyd ılar. İ ri bir karı ncan ı n kazarak haz ı rladığı kum tuzağ ı ndan kaçıp kurtulmaya çal ı

şan küçük bir karıncayı izlerken Kino düşü nüyordu, Tanrı karıncaları yaratı rken bile ayrım gözetmişti.

9

-

Güçsüz, ürkek bir köpek yaklaştı: Kino'dan

bir iki tatl ı söz duyu nca yanına uzan ıverdi. Kuyruğunu usu lca kıvırıp, çenesini de özenle ayakları na dayadı . Kara bir köpekti, gözlerinin üstünde altın sarısı benekler vard ı . İşte, ötekiler gibi bir gün daha başlam ışt ı , ancak bu sabah

her şey daha güzel görünüyordu Kino'ya.

Juana'n ı n Coyotito'yu yataktan ald ığ ı n ı ipin

g ıc ı rtısından anlad ı. Juana oğlunun altını de

ğiştirip temizlediği, sonra atkısına sarıp uçları n ı

düğümleyerek boynu na ast ı . Kino bakmadan

görebiliyordu bütün bunları . O sı rada Juana çok

eski bir türkü m ı rı ldanmaya başlad ı . Türkünün

bir bölümünü söylüyor, uzun bir aradan sonra

ayn ı bölümü yineliyordu. Bu ezgi de Kino'nun

aile türküsünün bir parçasıyd ı . Belki de tümüydü. Kimileyin boğaz ına bir şey düğümleniyor, işte güven ve mutluluk duyduğum yer, sıcacık

evim diye haykı rmak istiyordu.

Kino'nun evini çevreleyen çitin öbür yan ı nda

da çal ılardan yapı lmış kulübeler vard ı . Onların

da bacaları ndan duman tütüyordu, oralarda da

ekmek pişiriliyordu, ne var ki onların türküsü Kino'nunkine benzemiyordu. Domuzları da başkaydı , karı ları da. Hiçbirinin karısı Juana değildi. Kino gençti, güçlüydü. Kapkara saçları esmer aln ı na düşmüştü . Gözleri parlak, bakışları sıcak ve ateşli, bıyığ ı ince ve düzgü ndü. Battaniyesini burnu ndan aşağ ı indirdi, çünkü gece-1 0

nin soğuğu yerini ı l ı k bir havaya bı rakm ıştı. Sarı güneş ışığı kulübeyi okşuyordu. Çiti n yakı n ı nda iki horoz kanatları n ı açm ış birbirlerine yakla

ş ı p uzaklaşıyorlar, ne denli güçlü oldukları n ı kan ıtlamaya hazırlan ıyorlard ı . Boyunları ndaki tüyler kabarm ıştı. Tatsız bir dövüş olacaktı, çünkü bunlar dövüş horozu değillerdi. Kino bir an baktı onlara, sonra gözleri Körfez'den gelip tepelere doğru yükselen yaban ı l güvercinlere takı ld ı .

Hayvanlar da uyanm ıştı artık. Kino ayağa kalktı ve kulübeye girdi.

Ateşin yan ına çömelmiş olan Juana doğruldu. Coyotito'yu yeniden asma yatağ ına yatırd ı .

Son ra uzun, kara saçları n ı tarad ı , ikiye ayı rarak

özenle ördü, uçlarına da bi rer yeşil kurdele bağlad ı . Kino ocağ ı n baş ı na bağdaş kurup oturdu.

S ıcak bir mısır ekmeğini yuvarladı , salçalı bulamaca batırıp yedi. Biraz da pulque(*) içti, böylece kahvaltısını etmiş oldu. Birkaç şölen dışında yaşam ı boyunca kahvaltısı mısır ekmeği ile pulque'den oluşmuştu . Kino hiç unutamadığı bir şöleni an ı msad ı , o gün öyle çok yemişti ki az

daha ölecekti . Kahvaltısı bitince Juana da karn ı n ı doyurmak üzere ocağ ı n yan ına geldi. Bir kez konuştular. Konuşma yalnızca bir alışkanl ı ktı Kino'ya göre. Söze ne gerek vardı ki . Yaşa-

(*) Bir bitki özünün mayalandırılması ile elde edilen bir içki.

m ı ndan hoşnuttu , mutl uydu ve bütün bunlar .yüzü nden okunuyordu.

Güneş ışı nları ku lübenin yarıkları ndan içeri

sızarak çal ı larla yapılmış evi ısıtmaya başlad ı .

Coyotito yatağ ı n ı ve o n u tavana bağlayan ipleri

de ayd ınlatmıştı bu ışı nlar.

Belli belirsiz bir kı m ı ltı Kino ile Juana'nın bakışları n ı asma yatağa çevi rmelerine yol açtı. İ kisi birden donakaldı lar. Tavandan inen ipin üzerinde bir akrep ağ ı r ağ ı r yatağa yaklaşıyordu.

Zehirli kuyruğu arkasında dümdüz uzanm ıştı,

ama birden vu rabilirdi.

Kino'nun soluk al ı p verişi sıklaştı. Burun deliklerinden çı kan ısl ı k sesini durdurmak için ağz ı n ı açtı . Sonra yüzündeki korku silindi, katıla

şan gövdesi gevşedi ve kafas ında yeni bir türkü

biçimlenmeye başlad ı : Kötülük Türküsü. Düşman ı n söylediği türkü ; yaban ıl ürkütücü , Aile Türküsü'nü ağlatıp sızlatan bir ezgi.

Akrep ağ ı r ağ ı r ipten aşağ ı iniyor, yatağa

yaklaş ıyordu. Juana oğlunu akrepten koru mak

amacıyla eski bir büyücü duasını yi neleyip duruyordu. Sonra da kenetlenmiş dişlerinin arası ndan 'Meryem Ana'ya Sesleniş'i m ı rı ldanmaya başlad ı . Bu s ı rada Kino ses çı karmamaya özen göstererek kayarcası na yatağa yaklaş ıyordu. Elleri öne doğru uzanmış, avuçları yere

bakıyordu. Gözlerini akrepten ayı rmıyordu. Asma yataktaki Coyotito gülüyor, eliyle akrebe 1 2

ulaşmaya çal ışıyordu. Kino iyice yaklaşmıştı ki

akrep tehlikeyi sezdi. Durdu, kuyruğu sars ılarak

kalktı ve ucu ndaki kıvrı lmış iğne parlamaya

başlad ı .

Kino kı m ı ldamadan durdu. Juana'n ı n m ı rıltıs ı n ı duyuyordu. Düşman ı n kötülük türküsünü de duyabiliyordu. Akrep kı m ı ldamadığı sürece

Kino da kıpırdamad ı . Sonra yavaş yavaş elini

akrebe yaklaştı rd ı . Hayvan kendisi için tasarlananı anladı ve kuyruğunu dikti. Coyotito katıla katıla gülüyordu ki ip sars ı ldı ve akrep birden

düştü .

Kino yakalamak için atı ld ı , ancak akrep parmaklar ı n ı n arasından kayarak bebeğin omzuna düştü ve iğnesini soktu . Kino h ı rlayarak kaptı

hayvan ı , parmakları n ı n aras ında ezdi, ezdi , ta

lapa gibi olana dek. Sonra yere attı. Bu kez

yumruklamaya başlad ı . Coyotito yatağ ı nda

acıyla kıvran ıyor, haykırıyordu. Kino ayağ ıyla

vuruyor, eziyordu düşman ı . Şimdi akrepten geriye kalan yaln ızca yaş bir lekeydi. Dişlerini gıcı rdatıyor, öfkeli gözleri kıvı lcı mlar saçıyordu.

Ve kulakları nda 'Düşman ı n Türküsü' uğuldamaya başlad ı .

Juana bebeği kolları n ı n arasına aldı . Akrebin

soktuğu bölge kızarmaya başlam ıştı bile. Juana iğnenin girdiği yeri bularak dudakları n ı dayad ı ve emmeye başlad ı . Emip tükürüyor, sonra yeniden emiyordu. Bu sı rada Coyotito bang ı r bang ı r bağ ı rıyordu.

1 3

Kino odan ı n içinde dolan ı p duruyordu, umarsızd ı , ne yapacağı n ı bilmiyordu.

Bebeğin çığlıkları komşuları n toplanmas ı na

yol açtı. İçlerinde depreşen merakla evlerinden

çıkıp Kino'nun kulübesine koştu lar. Kino'nu n

ağabeyi Juan Tomas v e şişman karısı Apollonia

i le dört çocuğu kapıda durmuş, girişi tı kamışlard ı . Arkaları nda bulunanlar içersini görmeye çabalarken küçük bir çocuk bacakları n ı n arasından sürünerek öne geçti ve Juana ile oğlunu izlemeye koyuldu.

«Akrep! Bebeği akrep sokmuş.» Bu sözler

öndekilerden gelip en arkada durana bile u laştı.

Juana bir an durd u . Akrebin soktuğu delik

genişlemiş, çevresi sürekli emilmekten aklaşm ıştı . Ama onu çevreleyen kırmızı şişlik giderek yayılıyordu. Kasaba halkı akrebi çok iyi tan ı rd ı .

Yetişkin b i r insan akrep sokmasıyla hastalan ı r,

ama çoğunlukla ku rtulurdu. Ya bir bebek, böyle

küçük bir bebek zehirlenip kolayl ı kla ölebilirdi.

Şişlik, yüksek ateş, boğaz ı n sıkışması zehirlenmenin ilk belirtileriydi. Sonra mide kası lmaya başlard ı ve eğer mideye yeterince zehir ulaşmışsa Coyotito ölebilirdi. Ama acı giderek azalmış, bebeğin çığlıkları dinmişti , şimdi yal n ızca inliyordu.

Juana'daki dayan ı kl ı l ı k ve sabır çoğu kez Kino'yu şaşırtırd ı . O yumuşakbaşl ı , sayg ılı ve ne-1 4

şeli kadı n bebesini doğururken bile g ı k dememişti. Yorgunluğa ve açl ığa Kino'dan daha çok dayan ı r, sandalda güçlü bir erkek gibi kürek çekerdi. İşte şimdi de son derece şaşırtıcı bir şey yaptı.

« Doktor, » dedi. « Gidip doktor getirin.»

Sözcük bahçede toplanan komşular aras ı nda ağızdan ağ ıza dolaşmaya başladı . Durmadan yineliyorlard ı , «Juana doktor istiyor. » Ne şaş ı lası, ne olağanüstü şeydi doktor istemek.

Hele doktorun gelmesi çok önemli bir olaydı .

Ama gelmezdi ki . Çalıdan yapılma evlerin bulunduğu bu bölgeye hiç doktor gelmemişti . Hem neden gelecekti ki. Kentteki badanalı , taş yapılarda otu ran varsıl hastaları iyileştirirdi; neden bu i nsanlarla uğraşacaktı ki .

«Gelmez , » dediler bahçede toplananlar.

«Gelmez , » dediler kapıda duranlar ve sözcük Kino'ya ulaştı.

« Doktor buraya gelmez, » dedi Juana'ya.

Juana gözlerini kocası na çevirdi. Bakışları

soğuktu, dişi bir aslan ı nkin i andı rıyordu. Coyotito, Juana'nın ilk bebesi ve her şeyiydi. Kino karı s ı n ı n caymayacağ ı n ı anlad ı . Bu sı rada Aile

Türküsü de kulakları nda çınlamaya başlam ıştı.

«Öyleyse biz doktora gideriz , » dedi Juana.

Bir eliyle mavi atkıs ı n ı başına çekti, sonra atkın ı n bir ucunda hazırladığı yere oturttu Coyotito'yu . Öbür ucun u da du rmadan inleyen oğlu-1 5

▪

nun gözlerini ışıktan korumak amacıyla siper

etti ve kapıya yöneldi. Kapıda biriken komşu lar

itişerek Juana'ya yol açtılar. Kino da onu izledi.

Evin çevresindeki çiti geçerek yıpranmış yolda

h ızlı hızlı yürümeye başlad ı lar. Halk da onların

ardı ndan gidiyordu.

Sorun artık yalnızca Kino ile Juana' n ı n olmaktan çıkmış, yöre halkı n ı n sorunu olmuştu .

Hep birlikte tez ama sessiz ad ımlarla kasaban ı n merkezine yürüyorlard ı . Önde Juana ve Kino, onları n arkası nda Juan Tomas ve hızlı yürüdüğü için göbeği titreyen Apolonia; daha arkada ise komşular ve anaları n ı n yan ı s ı ra koşan çocuklar. Arkadan vu ran gü neş ışınları n ı n etkisiyle kara gölgeleri tam önlerine düşüyordu, öyle ki herkes kendi gölgesinin üzerinde yürüyordu.

Bir süre sonra çal ıdan yapı lma evler bitti ve

taştan yapılmış badanalı kasaba evleri görünmeye başlad ı . Bu evlerin duvarları sağlamd ı .

Bahçelerdeki fıskiyelerden çı kan s u çevreyi serinletiyordu. Duvarlarda mor, kırm ı z ı , ak çiçekli sarmaşıklar vard ı . Kafeslerdeki kuşların ötüşleri , sıcak taşları serinleten suları n ş ı rı ltısı ta sokaktan duyuluyordu.

Toplu luk göz kamaştı rıcı çarş ı yerinden sonra kilisenin önü nden geçti . Kino ile Juana'yı izleyenler giderek artıyordu. Kalabalığa yeni katılan kasabalı lara olay hemen aktarıl ıyordu. Be-16

beği akrep sokmuştu, annesi i le babası onu

doktora götürüyorlard ı .

Yeni gelenler doktora giden ailenin giyim ku

şam ın ı inceliyorlard ı . Özellikle kilisenin önünden topluluğa katılan dilenciler insanları n parasal durumunu bir bakışta anlamakta uzmand ılar. Juana'n ın eskimiş mavi eteğine baktlar, atkısı ndaki yırtıkları gördüler, saçı ndaki yeşil ku rdelelerin ucuzundan olduğunu hemen an lad ı lar.

Kino'nun battaniyesinin kaç yıllık olduğunu, yıpran mış giysilerinin kaç kez yıkanm ış olduğunu hesaplayıverdiler. Sonuçta yoksul oldukları yarg ı s ı na varıp doktorda nasıl bir ağlatı n ı n sergi leneceğ i n i izlemek üzere yürüdü ler. Kilisenin önü nde di lenen bu dört adam kasabada olup

biten her şeyi bilirlerdi. Günah çı karmak için kiliseye gelen genç kad ı nların gü nahları n ı n ne olduğunu yüzlerinden okurlardı. En önemsiz dedikodudan, işlenen en büyük suça değin her olayı duyarlard ı . Geceleri kilisenin gölgesinde

her biri bir direğin dibinde uyurdu, öyle ki avunmak için kiliseye gelen herkesi görürlerdi. Doktoru da iyi tan ı rlard ı . Ne denli bilgisiz, acımas ız, açgözlü olduğunu, tutku ve gü nahları n ı iyi bilirlerdi. Beceriksizliği yüzünden, kadınlardaki dü

şük sayısı oldukça yüksekti. Üstelik çok da pintiydi, dilencilere çok az para verirdi. Bilgisizli

ğinden az insan mı ölmüştü !

Sabah ayini bitmiş, di lencilerin işi de iyice

azalmıştı . Akrebin soktuğu yoksul bebeğe şişman, tembel doktorun ne yapacağ ı n ı izlemek üzere alaya katılmış, yürüyorlard ı .

Sonunda doktorun evinin bahçe duvarları

arası ndaki büyük kapıya ulaştı lar. Su ş ı rı ltı s ı n ı ,

kafes kuşları n ı n ötüşünü, taşları temizleyen

uzun süpürgelerin sesini duydular. İçerde kızartı lan domuz pastı rmas ı n ı n kokusu burunlarna ulaştı .

Kino bir an duraksadı . Bu doktor kendilerinden biri değildi, başka bir ı rktand ı . Doktorun ı rkı yaklaşı k dört yüzyı ldan beri Kino'nun ı rk ı n ı soymuş, açl ıktan ölmelerine yol açm ış, korkutmuş, dövmüş, küçümsemiş, yerden yere vurmuştu ; öyle ki yerli çekinerek yaklaştı kapıya.

Kendini zayıf hissediyordu. Karmakarışık duygular içindeydi; hem korkuyor, hem de öfkeleniyordu. Bu insanlarla karşı laştığı nda hep böyle olurdu zaten ; kızg ı n , ayn ı zamanda ürkek. Doktorun ı rkı ndakiler Kino'nun ı rkından biriyle konuşurken onu adam yerine komaz, hayvanmış

gibi davran ı rlard ı . Bu nedenle Kino için doktoru

öldürmek onunla kon uşmaktan daha kolayd ı .

Sağ elini kapının üzerinde bulunan halka biçimindeki tokmağa uzatı rken yüreğindeki öfke daha da kabardı . Düşman ı n Türküsü kulakları nda çınlamaya başlad ı . Dudakları dişlerine yapıştı . Başlığı n ı çı karmak için sol elini kaldırd ı .

Demir halkayı kapıya vurdu. Başl ığ ı n ı çıkarıp

beklemeye koyu ldu. O sı rada Coyotito inlemeye başlad ı ğ ı ndan Juana oğlunu yatıştı rmak amacıyla kulağ ı na bir şeyler fısı ldıyordu. Kom

şular kapıya iyice yaklaştılar, daha iyi görmek,

daha iyi duymak istiyorlardı .

Bir dakika sonra kapı çok az araland ı . Kino

bu aralı ktan bahçedeki yeşilliği ve küçük fıskiyeyi görebiliyordu. Kapıyı açan ve ne istediğini sorarcası na yüzüne bakan adam kendi ı rkı ndand ı . Kino eski dille kon uşmaya başlad ı .

« Şu bizim küçüğü -ilk çocuğumuz- akrep

soktu, zehirlendi,» dedi. "Kurtulmas ı için doktora gerek var. »

Uşak kapıyı biraz itti, « Bir dakika bekleyin , »

dedi. Yerlilerin diliyle kon uşmuyordu.

ccEfedime gidip söyleyeyim . »

Kapıyı kapattı ve sürg üledi. Güneş ışınların ı n etkisiyle insanları n kara gölgesi ak duvarların üstüne düşüyordu.

Doktor odası ndaki yüksek karyolada otu ruyordu. Paris'ten gelme kı rmızı ipek sabahlığını giymişti . Daraldığı için düğmeleri iliklendiğinde

göğüs kısmı biraz sıkıyordu. Kucağ ı ndaki gümüş tepside yine gümüş bir kakao kabı ile Çin malı çok ince, küçücük bir fincan vard ı . Baş

parmağ ı i le işaret parmağ ı arası nda tuttuğu fincan i ri ellerine hiç yakışmıyor, gülünç oluyordu.

Parmakları sanki şişmişti, can ı sıkı larak dudakları n ı büktü. Giderek şişmanlıyordu. Gerdan ı 1 9

sarkm ış, bu yüzden sesi kısı lmıştı. Yanı ndaki

masada doğuda yapılmış küçük bir gang ile bir

sigara kutusu vard ı . Oda koyu renkli, ağ ı r, iç karartıcı eşyalarla döşenmişti . Duvarlarda dinsel resimler ası l ıyd ı . Şimdi cenette olması gereken

ölmüş karısı n ı n büyü k portresi bile di nseldi.

Doktor yıllarca önce kısa bir süre Fransa'da

kalm ıştı. Orada geçirdiği gü nler onu öylesine

etkilemişti ki hemen hemen tü m yaşam ı n ı o

günlerin an ı ları doldu ruyordu. Nasıl da özlüyordu Fransa'yı ! « Ne uygar bir yaşantıyd ı , » diyordu kendi kendine. Uygar yaşantı olarak nitelendirdiği az bir gelirle aşevlerinde yemek yiyip bir kapatmayla yaşayabilmekti . Kaba ikinci kez kakao doldurdu ve parmakları n ı n arasında bir bisküvi ufalayıp yedi. Bahçeden gelen uşak, odan ı n açı k kapısı nda beklemeye başlad ı . Doktor,

« Ne var?» diye sorana dek de sesini çı karmad ı .

« Bir yerli çocuğunu getirmiş. Akrep soktu, diyor. »

Doktor öfkelenmeden önce değerli fincan ı

özenle tepsiye koydu.

«Aşağ ılık bir Yerli'yi akrep sokmuş, iyileşti rmem için bana getirmişler. Başka işim yok mu benim ! Ben veteriner hekim değilim, doktorum,

doktor!»

« Haklısınız, efendim , » dedi uşak.

« Paras ı var m ıym ış?» diye sordu doktor.

«Yok can ı m , parası nereden olacak? Yeryüzünde yalnı z ben mi parasız çalışmak zorundayım, bıktım artık! Git, sor bakal ı m , parası var m ı ? »

Uşak bahçe kapıs ı n ı aralayarak bekleyenlere baktı. Bu kez Yerlilerin diliyle konuştu .

« Doktora verecek paranız var m ı ? »

Kino elini battaniyesinin altına soktu ve bir

çok kez katlanmış bir kağ ıt çıkard ı . Kı rmaları

teker teker özenle açtı. Sonunda sekiz ufak ve

biçimsiz inci görü ndü . Külrengi, küçük, iğrenç

çıbanları andı rıyorlard ı , hemen hemen değersizdiler. Uşak incileri ald ı ve kapıyı yeniden kapad ı . Bu kez geri dönmesi uzun sürmedi. Kapıyı kağ ıt paket sığacak denli açtı ve uzattı.

« Doktor gitmiş,» dedi, «çok önemli bir olay

için çağrılm ış. » Ve kapıyı h ızla kapattı. Bir

utanç dalgası sard ı toplu luğun tümü nü. Birkaç

saniyede hepsi birden yok oluverdiler. Dilenciler kilisenin basamaklarına döndüler. Komşular tez ad ımlarla evlerine yöneldiler. Kino'nun halk

önü nde nasıl aşağ ı land ı ğ ı n ı unutmak istiyorlar,

kaçarcası na uzaklaşıyorlardı taş binaların bulunduğu sokaklardan .

Kino uzun süre Juana ile birlikte kapıda bekledi. Sonra ağ ı r ağ ı r başlığını giydi. Ve birden kapıya korkunç bir yumruk indirdi. Sonra da

şaşkın şaşkın parmak boğumları ndaki yarıklardan yere damlayan kana bakakaldı .

İKİNCİ BÖLÜM

Kasaba geniş bir koyda kuru lmuştu . Sarı badanal ı , eski evleri kumsalı kucaklıyordu sanki.

Nayarit'den gelen mavi ve ak kanolar kıyıya çekilmişlerdi. Bu kanolar yaln ı zca o yörede yaşayan balı kçı halkın yapabildiği su geçirmez, çok dayan ı kl ı , katı bir madde ile sıvand ıklarından

kuşaktan kuşağa geçerek uzun yı l lar kullan ı l ı rlard ı . Baş ve kıçları kıvrı l m ı ş bu son derecede güzel sandalların tam orta yerinde bulunan

prasyaya gerektiğinde küçük bir latin yelkeni ta

şıyabilecek bir seren dikilebilirdi.

Körfezde sapsarı bir kum şeridi uzan ıyordu.

Yalnız kıyıda kum yerini deniz kabukları ile denüz yosun larına bı rakm ıştı . Yengeçler kumdaki deliklerinde fıkırdıyorlar, küçük ıstakozlar kumdaki veya molozları n arası ndaki ufacık yuvalarına girip çıkıyorlard ı . Denizin dibi sürünen, yüzen, büyüyen, çoğalan canl ı larla doluydu. Kahverengi deniz yosunları küçük akı ntı ların etkisiyle tatlı tatl ı sallan ıyorlar, yeşil zostera otları dalgalarla gidip geliyorlard ı . Küçük denizayg ı rları bu bitkilerin saplarına yapışm ışlard ı . Zehirli 23

bal ı klar suyu n dibindeki yeşil zosteri yataklarına uzanm ışlar, parlak renkli yengeçler onların üzerinde dolaş ıyorlard ı .

Kumsalda kasabanın aç köpek ve domuzları

molozları karıştı rıyor, denüz yükseldiğinde kıyıya sürüklenmiş martı ya da bal ı k leşleri arıyorlard ı .

Günün erken saatleri olmasına karş ı n puslu

bir serap yükselmişti . Ne yapacağ ı belirsiz bir

hava kimi şeyleri büyütüp, kimilerini karartarak

·tüm Körfezi kapl ıyordu . İ nsan gözüyle gördüğüne inanam ıyordu, çünkü görüntü ler gerçek de

ğildi. Kara ile denüz kimileyin birbirinden belirgin bir çizgiyle ayrı lmışken, kimileyin de birbirine karışıyor, onları ayı ran çizgi bir düş gibi yitiyordu. Körfez'de yaşayan halk bu nedenle olacak gözleriyle gördüğüne, açı k seçik gerçeklere inanmaz, imgeleminde canland ı rdığına inan ı rd ı . Yörede tinsel değerler egemendi. Koyun karşı kıyısı ndaki mangrov adı verilen tropikal

bitkilerin bir bölümü teleskopla bakı lıyormuşças ı na açı k seçik görü n ü rken bir bölümü belirsiz, kara-yeşil lekeler halindeydi. Uzakta kıyı şeridi

sürekli titreyen bir ı ş ı kta yitip gidiyordu; bu titrek

ışık su olmalıyd ı . Görü nen hiçbi r şeyin var olup

olmadığını kestirmek olası değildi. Körfez'de

yaşayan halk bu görünümü yad ırgamazd ı . Yeryüzünün her yan ı n ı n böyle puslu olduğunu sanan bu insanlar için olağandışılık yoktu. Üzeri-24

ne bakı r rengi sisi n sarktığı su titreşiyor, sıcak

sabah güneşinin ışı nları n ı yansıtarak gözleri

kamaştı rıyordu .

Bal ı kçı halkı n çal ı lardan yapı lma evleri kasaban ı n sağ yanı ndayd ı ve kumsaldan biraz içeri çekilmişlerdi. Kıyıda kanoları dizilm işti .

Kino ile Juana ağ ı r ağ ı r Kino'nun kumsalda

duran kanosuna yaklaştı lar. Bu sandal yeryüzünde sahip olduğu tek değerli şeydi. Çok eskiydi. Kino'nun büyükbabası Nayarit'den getirmiş, sonra Kino'nun babasına vermiş, ondan da Kino'ya kalmıştı . Sandal yiyecek sağlayan

bir kaynaktı , onsuz karın ları nı doyu ramazlard ı .

Kanosu olan bir adam ı n karısı aç kalmazd ı . Kısaca kano açl ı ktan ölmeye karşı bir güvenceydi. Kino her yıl yalnız o yöre halkı n ı n bildiği dayan ıklı bir maddeyle sandal ı n ı sıvard ı . Bu maddenin yapı m ı n ı da babası ndan öğrenmişti . Şimdi kanosuna iyice yaklaştı , her zaman yaptığı gibi baş tarafı okşad ı . Sepeti, taşı ve halatları

kanonun yan ı na, kumun üstü ne koydu . Battaniyesini katlad ı ve baş tarafa serdi.

Juana, Coyotito'yu battaniyeye yatırd ı . Güneş ışınları gözlerini kamaştı rmasın diye de atkısı n ı üzerine örttü. Çocuk artı k sesini çı karm ıyordu, ama omzundaki şişlik giderek boynuna, kulağ ı n ı n altına ve yüzü ne yayılm ıştı . Yanakları

kor gibi yanıyordu. Juana denize yöneld i . Suda

biraz yürüdükten sonra kahverengi yosunlar-

dan toplad ı . Avcunda ezerek yaptığı lapayı yassı laştırd ı ve bebeğin şişen omzuna koydu. Bu yöntem doktoru n vereceği ilaçtan ne denli etkindi, belki daha da yararl ıyd ı . Ne var ki yosun çok kolay ve parasız elde edildiğinden iyileştireceğine inanmıyordu J uana. Coyotito'nun midesine sancı girmemişti . Belki de Juana tam zaman ı nda emip alm ıştı ağuyu . Ama ilk göz ağrısı için duyduğu korku ve kayg ıyı bir türlü silip atam ıyordu yüreğinden. Çocuğunun iyileşmesi

için değildi Tanrı 'ya yakarış ı . Artık bir inci bulmaktı dileği. böylece doktora istediği parayı verip oğlunu iyileştirmesini sağlayacaktı. İnsanların düşünceleri Körfez'deki serap denli puslu, diye düşündü Juana.

Kumsaldaki kanoyu birlikte denize doğru ittiler. Baş tarafı suya değince Juana sandala atlad ı . Kino kıçtan itmeye devam etti . Sandal yüzmeye ve dalgaların etkisiyle sallanmaya başlayana dek yan ı s ı ra suda yürüdü. Sonra o da atladı ve ikisi birden kısa küreklere ası ldı lar. Şimdi kano suyu yararak hızla ilerliyordu. Öteki inci avcı ları çoktan açı l m ışlardı denize. Çok geçmeden Kino sise karş ı n sandalları n kümelendi

ği yeri gördü, istiridye yatağ ı n ı n üzerinde kürek

çekerek dolan ıyorlard ı .

Güneş ışınları sudan geçerek yatağ ı aydı nlatıyordu. Dipte açı lmış istiridyeler, kırık midye kabukları saçılmış, kenarı tırtırl ı inci istridyeleri

de bunları n arasına saplanmıştı . Bu yatak yıllarca önce İspanya Kral ı ' n ı n Avrupa'n ı n en güçlü adamı olması nı sağlam ış. Buradan elde etti

ği parayla savaş giderlerini karşı lar, ru hunun

cennete gitmesi için görkemli kiliseler yaptırı rmış. Fırfırl ı kabarı k eteklere benzeyen külrengi istiridyeler midyelerin üzerine tırmanmış, bir

parça yosun kapmış yapışkan kabuklu istiridyeler eteklere sarı lm ı ştı . Onları n üzerinde ise pavuryalar dolaşıyordu.

Kimileyin bir kum taneciği bu istiridyelerin

kasları arasına girip yerleşir ve eti tırmalamaya

başlard ı . İstiridye öz-savu nma için pürüzsüz,

yapışkan bir sıvı salg ı lar ve kum tanesini bununla kaplardı . Kimi zaman bu yabancı madde gelgit sırasında suyla sürüklenip istiridyenin etleri arası ndan kurtulur, kimi zaman da istiridye yok olana değin içinde kal ı rd ı . Bu sı rada salgılama sürer ve kum tanesi yapışkan sıvıyla kat kat kaplan ı rd ı . Yüzyıllardan beri insanlar bu yatakları n bulunduğu yerlere dalıp istiridyeleri koparı rlar, yararak açarlar ve salgıyla kaplanmış

ku m tanecikleri ararlar. Avcı ları n yard ıktan sonra attı kları istiridyeleri kapmak ve kabuğun içindeki parlak eti kemirmek için bal ı k sürü leri yata

ğ ı n çevresinden ayrı lmazlardı. Ne var ki inci

bulmak için çok şansl ı olmalıydı insan . Tanrı ' n ı n veya tanrı ları n ya da her ikisinin birden yard ı m etmesi gerekirdi.

Kino'nun iki halatı vard ı ; biri ağ ı r bir taşa

bağlanm ıştı, öteki ise bir sepete. Kino şapkasını, gömleğini ve pantolonunu çıkard ı , kanonun kıç tarafına koydu. Deniz dalgasızd ı , çarşaf gibi dü mdüzdü. Taşı n ı bir eline, sepetini öteki eline ald ı . Önce ayakları n ı yandan aşağ ı uzattı, sonra dald ı . Taş onu denizin dibine dek götürdü. Arkasından hava kabarcıkları yükseldi, sonra su duruldu, artık her şeyi görebiliyordu. Yukarda su yüzeyi ayna gibi parl ıyor, ışıldıyordu.

Kanoları n dibini kolayl ı kla görebiliyordu.

Kino çamu r ya da kumla suyu buland ı rmamaya dikkat ediyordu. Ayağ ı n ı taşa bağlı ip halkaya geçirdi ve ellerini tez tez çal ıştı rmaya başlad ı . İstiridyeleri teker teker, kimi zaman da küme küme koparıyor, sepetine dolduruyordu. İstiridyeler kimi yerlerde birbirlerine öyle kenetlenmişlerdi ki birini koparı rken hepsi birden geliyordu.

Kino'nun halkı her olay üzeri ne bir türkü yakm ıştı , bal ı klar üzerine, durgun deniz, kudurgan deniz, gün, gece, güneş ve ay üzerine. Kino ve

halkı bu türkülerin her birini bilir ve unutmazd ı .

Genç adam sepetini doldururken kafası nda bir

türkü biçimlendi. Yüreğinin vuruşları türkünün

ritmiydi; kurşu ni-yeşil su, küçük, tez canl ı hayvancı klar, yan ı ndan geçen bal ı k sürüleri ise ezgiyi oluştu ruyorlard ı . Bu türküden başka yüreğinin bir köşesinde güç duyulur bir türkü daha 28

vard ı . Uzun zamand ı r derinlerde gizlenmişti,

bulmayı umduğu İnci nin Türküsü'ydü. Sepete

attığı istiridyelerden birinde iri bir inci bulu nabilirdi. Şans ona gülmezdi, ama belki tanrı lar yard ı m ederdi. Yukarda kanoda oturan karısı n ı n büyücü duas ı okuduğuna emindi. Juana' n ı n yüzü gerilm işti, tan rı ları n elinden şansı koparıp almak istercesine yakarıyordu; Coyotito'nun şişmiş omzunun iyileşmesi için gerekliydi şans.

Büyük bir inci bulmalıydı lar. İşte bu nedenle Kine yüreğindeki ezgiyi daha güçlü duyuyordu.

Den izaltı Türküsü 'nün sözcükleri artık açı k se

çikti.

Kine gençliğin ve övüncün verdiği güçle su

altı ndan zorlanmadan iki dakika kalabilirdi. Öyle ki özenle en büyük kabu kları seçmeye çal ışıyordu. istiridyeler kendilerine yönelecek sald ı rıyı sezerek sıkıca birbirlerine kenetlenmişlerdi.

Sağ yan ı nda bir kaya çıkı ntısı vard ı . Üzerindeki istiridyeler koparı lacak i riliğe ulaşmam ıştı henüz. Biraz ilerledi ve bu kez daha küçük bir çıkı ntı gördü. Altı nda çok iri bir istiridye tek başına uzanmıştı . Yanında yöresinde hiçbir arkada

şı yoktu . Yaşlı istiridye çıkıntın ın gölgesinde

gizlenmiş, sald ı rı lardan korunmuştu. Kabuğunu

aralad ı . Kine bu aral ı ktan hayal meyal bir ışıltı

gördü. Dudağa benzer kasları n arasında parlak

bir şey vardı . Sonra kabuk kapand ı . Yüreği daha h ızlı çarpmaya başlad ı . Şimdi İ nci Türküsü 29

kulakları nda acı acı çınl ıyordu. Yavaşça kopard ı istiridyeyi ve s ı kıca tutarak göğsüne bastırd ı .

Ayağı n ı taşa bağlı ipten kurtarı nca gövdesi s u

yüzüyine fı rlad ı . Kara saçları güneş ışığında

parıld ıyordu. Kanonu n yan tarafına ulaştı ve istiridyeyi dipte bir köşeye yerleştirdi.

Kino sandala çı karken Juana da dengeyi

sağlamaya çalıştı . Kino coşku luydu , gözleri ışıl

ışıld ı . Yine de sab ı rla önce taşı, sonra da kabukların bulu nduğu sepeti yukarı çekti. Juana anladı kocas ı n ı n coşkulandığ ı n ı , ancak belli etmedi ve bakışları n ı u zaklara çevirdi. Bir şeyi çok istemek, ölesiye istemek doğru değildi;

şansın geri tepmesine yol açardı. İnsan dileğinin gerçekleşmesini ister kuşkusuz, bu nedenle de Tanrı 'ya ya da tanrı lara yakarı r; ne var ki öl

çüyü kaçırmamal ı , onlara karşı sayg ı l ı ve anlayışlı olmal ı , diye düşünüyordu Juana. Ancak böyle düşünmesine karş ı n soluğu kesiliyordu.

Kino ağ ı r ağ ı r küçük, keskin çakısını çıkard ı . Bir

yandan sepete bakıyor, bir yandan da düşünüyordu, i ri istiridyeyi en son açmak belki daha doğru olacaktı. Sepetten küçük bir istiridye ald ı ,

kası çakısıyla keserek içine, etlerin arasına

baktı ve suya attı. Sonra iri istiridyeyi sanki ilk

kez görüyormuş gibi sandal ı n dibine uzand ı .

Kabuğu alarak incelemeye başlad ı . Kahverengi-kara çizgi leri parı ld ıyordu. Birkaç küçük kabuklu hayvan yapışmıştı istiridyeye. Kino istek-30

sizdi, açmak istemiyordu. İ kirciklenmişti bir kez.

Ya gördüğü yalnızca bir ışık oyun u sonucu olu

şan bir pı rı ltı idiyse, ya istiridye açı ldığı nda içeri sızan bir kabuk parças ı n ı n ışıltısı idiyse. Gözü aldanmış olabilirdi. İ nsan bu Körfez'in beli rsiz ışığında gördüklerinin çoğuna inanmamal ıyd ı , çünkü görüntüler yan ıltıyordu.

Ne var ki Juana gözlerini ona dikmişti, artık

sabrı taşm ıştı . Elini Coyotito'nun örtülü başına

koydu . «Aç onu ,» dedi yavaşça.

Kino çakısını özenle kabuğun kenarı ndan

içeriye kaydı rd ı . Doku nduğu kası n geri ldiğini

duydu. Çakıyı ileri geri oynattıkça istiridyeyi kapalı tutan kas bölündü, kabuklar da ayrı ldı. Dudağa benzer et biraz kıvrand ı , sonra yatıştı . Kino eti usulca kald ı rd ı ; işte oradayd ı koca inci, ay denli kusursuz. Güneş ışı nları n ı önce yakalıyor, sonra arıtarak yansıtıyordu. Bir martı yumurtası kadar i riydi. Yeryüzünde bulunan en büyük inciydi.

Juana soluğunu tutmuştu , belli belirsiz inledi .

İ nci Türküsü yine çınladı Kino'nun kulakları nda.

Ancak bu kez son derece belirgindi, gürdü, güzeldi, sımsıcaktı, utku luydu. Bu görkemli i ncinin yüzeyine bakıp bir sürü düş ku rabilirdi Kino. İnciyi artık neredeyse ölen etlerin arası ndan al ıp avcuna koydu. Evirdi, çevirdi, çizgilerinin kusursuz olduğunu gördü. Juana kocasına yaklaşarak elindekine bakmak istedi. Bu el Kino'nun 3 1

doktoru n kapısına vurup kanattığı eldi. Yarı lan

etler, deniz suyu nun etkisiyle kirli beyaz bir renge dönmüştü .

Juana içgüdüyle babas ı n ı n battaniyesinin

üzerinde uzanan Coyotito'ya yaklaştı . Yosunlardan hazı rladığı lapay ı kald ı rıp omzuna baktı.

« Kino, » diye haykı rd ı.

Kino gözlerini inciden ayı rd ı . Çocuğun omzu ndaki şişlik inmişti. Zehir, gövdesinden ayrı lıyordu. Sonra Kino avcunda inci bulunan elini sıkıca kapad ı . Birden yüreği öyle bir coşkuya kapıldı ki başını geriye atarak bağ ı rmaya başlad ı .

Gözleri yuvaları ndan fı rlayacak gibiydi, giderek

daha yüksek sesle haykı rıyordu, gövdesi kaskatı kesilmişti . Öteki kanolarda bulunan adamlar önce ürktüler, son ra kısa kü reklerine sarı lıp birbi rleriyle yarışı rcas ı na Kino'nun sandal ı na

yöneldiler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kasabada oturan i nsanlar toplu halde yaşayan hayvanlara benzerler. Bir kasaban ı n bir sinir sistemi, bir baş ı , omuzları ve ayakları vard ı r.

Ama hiçbiri ötekine benzemez. Yeryüzünde birbirine benzer iki kasaba bulmak olası değildir.

Ve bir kasaban ı n tümü ayn ı duyguyu , coşkuyu

paylaşı r. Haberler kasaban ı n bir ucundan ötekine nasıl da tez yayılır! Usun kolay kolay çözemeyeceği bir gizdir bu. Çocuklar koşup herkese söyleseler, kad ı n lar bahçe çitlerinin üzerinden

birbirlerine anı nda haber verseler bile olaylar

bu denli tez duyulup, yayı lamaz.

Kino, J uana ve öteki avcılar eve varmadan

kasaban ı n nabz ı çoktan yükselmiş, Kino'nun

yeryüzü nün en iri incisini bulduğunu duymayan

kalmam ıştı . Soluk soluğa koşarak haber veren

çocukların ağzı ndan sözcükler daha dökü lmeden anneleri komşularına iletiyorlardı . Haber çal ı dan yapılmış kulübelerden sonra şimdi de

varsı lların oturduğu sokaklara, kasaban ı n badanal ı , taş yapı ları ndan içeriye sızmıştı ; köpürerek dalga dalga yayılıyordu. Bahçesinde do-inci/F.3

laşan rahibe ulaşı nca yaşlı adam ı n usuna hemen kilisede yapı lması gereken onarımlar geldi. Sonra düşündü, acaba incinin değeri neydi?

Kino'nun çocuğunu vaftiz etmiş miydi? Onları

evlendirip evlendirmediğini bile anı msayam ıyordu. Haber, tüccarları n kulağ ı na da geldi ve düşü nceceli gözleri bir süredir satamad ıkları

mallara çevrildi.

Ve haber doktora da ulaştı. O sı rada bir hastas ına bakıyordu, hastalığı salt yaşl ı l ı k olan bir kadı na. Ama her ikisi de bu gerçeği açığa vurmaktan kaçın ıyorlard ı . Kino'nun yeryüzünün en iri incisini bulduğunu öğrenince ciddi leşti .

« Hastamdı r, » dedi. « Çocuğunu akrep sokmuş, tedavi ediyorum . »

Doktor gözbebeklerini şişkin gözlerinin içinde şöyle bir çevirdi ve Paris'i düşünmeye başlad ı . Oturduğu geniş ve şatafatlı odayı anı msad ı . Birlikte yaşad ığı kad ı n ne genç, ne güzel, ne tatlı diliydi. Oysa bunları n hepsi doktorun dü

şüydü. Gerçekte otu rduğu oda daracık, kad ı n

ise orta yaşl ı , çirkin v e ası k yüzlüydü. Artık odas ı nda bulunan yaşlı hastası n ı görmüyordu.

Kendini Paris'te bir aşevinde düşlüyordu ve işte garsonlardan biri şarap şişesini açıyordu.

Çok geçmeden haber kilisenin önündeki dilencilere de u laşt ı . Sevindiler, gülüştüler; çünkü yeryüzünde hiç kimse birden varsıllaşan bir

yoksul denli eliaçık olamazdı . Dilenciler buna

inanm ışlard ı .

Kino yeryüzünün e n iri incisini bulmuştu . Bal ı kçı ları n çı kard ı kları incileri satın alan tüccarları n kasabada küçük işyerleri vard ı . Bu adamlar koltukları nda oturur incilerin gelmesini beklerlerdi. Sonra bal ı kçı larla pazarl ığa otururlar, ba

ğ ı rıp, çağ ı rı rlar, söverler, dahası gözdağ ı verirler ve incileri ellerinden geldiğince az para kar

ş ı l ı ğ ı nda satın almaya çal ışırlard ı . Ne var ki pazarlı k etmenin de bir s ı n ı rı vard ı . Son zamanlarda incilere çok düşük değer biçmekten korkuyorlard ı . Çü nkü bal ı kçılardan biri incilerine kar

şılık çok az para önerilince umarsızlık ve öfkeyle onları kiliseye bağ ışlam ıştı . Satın alma işi bitince tüccarlar yeniden koltuklarına otururlard ı .

Parmakları n ı incilerin üzerinde gezdirirler, evirip, çevirirler onlara kendileri sahip olmak ister, olamadı kları için de yerinirlerdi. Çünkü gerçekte birçok tüccar değil , yaln ızca bir tek i nci tüccarı vardı kasabada. Ve bu adam inci al ım ı nda çekişme varm ış izlenimini yaratmak, değeri dü

şük tutmak amacıyla birkaç yerde işyeri açm ıştı . Kino'nun bulduğu incinin ne denli iri olduğu tüccarlara da anlatılı nca gözleri yuvaları ndan

fırlad ı , parmak uçları yanmaya başlad ı . İşveren

ölümsüz değil ya, diye düşündüler. O ölü nce bu

işi yapacak biri gerekecekti. Ve her biri az bir

parayla inci al ım satımı yapmayı düşlüyordu.

Şi mdi kasabada yal n ı zca Kino'dan söz ediliyord u . Satacak malı olan lardan tutun da paraya gere ksinim duyanlara dek herkes Kino ile ilgileniyordu . Kino yeryüzünün en iri incisi ni bulm uştu. İ ncinin özü ile insan özü birbirine karışm ış

ve n e olduğu belirsiz koyu renkli bir tortu çökmüştü dibe. Kasabal ı ları n her biri Kino'nun incisine ilgi duymaktaydı . Düşlerinde, gelecek için yaptıkları tasarı larda dileklerinde, kösnül isteklerinde çeşitli gereksinim lerinde Kino'nun incisi vard ı ve ona erişmelerini engelleyen tek kişi Kino'ydu . İşte bu nedenle şaşı lası bir hızla Kino herkesin düşman ı olmuştu. Haber kasabada

kapkara, kötü, şeytanca duygular uyand ı rd ı . Bu

kara çökelek akrebe benziyordu, burnuna yiyecek kokusu gelen açlığa, sevgiye susam ış yaln ız l ı ğa benziyordu. Kasaban ı n zehir keseleri ürettikleri zehri saçmaya başladılar. Kin doldurdu o yörede yaşayan her insan ı n yüreğini. Bu duygu giderek öyle yoğu nlaştı ki kasabayı sard ı , yaptığı basınçla patlayacak denli şişirdi.

Ki no ile Juana bütü n bun lardan habersiz,

çok mutlu ve coşkuluydu lar. Üstelik herkesin bu

duyguları n ı paylaştığ ı n ı san ıyorlard ı . Juan Tomas ve Apolonia gerçekten sevinçliydiler. Ak

şam üzeri güneş Peninsula Dağları ' n ı n ard ı ndaki denize gömülmek üzere yitince Kino Juana' n ı n yan ı na bağdaş ku rup oturdu. Daracı k odalar; komşularla dolup taşmıştı . Koca inci Ki-36

no'nun elindeydi, sıcak ve canlıyd ı . İ nci Türküsü ile Aile Tü rküsü birbirine karışmış, biri ötekini tamaml ıyor, güzelleştiriyordu. Kom şular Kino'nun elindeki inciye bakıyorlar ve i nsan nasıl bu denli şanslı olabilir, diye düşünüyorlard ı .

Ağabeyi olduğu için Kino'nun sağ yan ına

bağdaş kuran Juan Thomas bir ara sordu.

«Artık vars ı l bir adam olduğuna göre ne yapmayı tasarl ıyorsun?»

Kino incisine baktı . Juana kirpiklerini indirdi,

atkısıyla yüzünü örttü, coşkusu anlaş ı lsın istemiyordu. İ nciye bakan Kino'nun belleğinde bir

çok resim canlandı , geçmişte düşlediği ama

gerçekleşmesi olanaksız bir sürü resim. Juana'yı, Coyotito'yu ve kendisini gördü incide, mihrabın önü nde diz çökmüşlerdi, evleniyorlard ı , çünkü paraları vardı. Yavaşça yan ıt verd i :

«Evleneceğiz kilisede. »

Gözlerini inciye çevirdi yine. Bu kez gördüğü

resimde üçü de yeni urbalar giymişlerdi. J uana'nın omuzlarında yeni bir atkı vard ı , yeni bir etek ve yeni ayakkabı lar giymişti . Resim öylesine can l ı , öylesine parlaktı ki .. . Kino da yepyeni, ak giysiler içindeydi. Hasır başl ığ ı n ı n yerinde

çok ş ı k kara bir keçe başlık, ayaklarında ise

sandallar değil, bağlı ayakkabı lar vard ı . Ya Coyotito ! Birleşik Devletler'den gelme mavi bir denizci giysisiyle gördü onu. Başında da denizci başlığı vard ı , tı pkı bir süre önce koya gelen ge-37

m ideki denizciler g ibi. Kino bütün bu nları parlak

ve duru inciye bakarken gördü.

«Yeni giysiler alacağ ız,,, dedi.

Ve kulaklarındaki İnci Türküsü giderek yükseldi.

İncinin kusursuz yüzeyinde Kino daha az

önemli isteklerinin resimlerini görmeye başlad ı .

B i r yıl önce yitirdiğinin yerine alacağ ı zıpkı n ı

gördü, ucunda halka bulunan yepyeni bir demir

zıpkın. Sonra bir tüfek gördü, düşlemeye bile

hakkım yok, diye düşündüyse de hemen cayd ı.

Neden olmasın, değil mi ki artık parası vard ı .

Ve Kino incide Kino'yu gördü. Winchester marka bir tüfek taşıyordu. Gördüğü düşlerin en çılg ı n ı , en güzeliydi bu düş. Dudakları n ı araladı , bir a n duraksad ıktan sonra, « Bi r tüfek, » dedi.

« Belki al ı rı m . »

Ve tüfek düşlerinin önündeki engellerin tümünü yıktı. Olanaksız bir şeyi, tüfek satın almayı bile düşleyebilmişti ; öyleyse daha neler düşleyecek, isteyecekti. Doğru demişler, i nsan yetin mek nedir bilmez diye. Verirsin, daha çok ister; yine verirsin, daha da çok ister. Yetinmek,

. insana özgü yüce (!) bir tutku. İ nsan ı n en

önemli özelliklerinden biri, onu elindekiyle yetinen hayvanlardan üstün kı lan bir nitelik.

Komşular daha da soku ldular birbirlerine. Kino'nun çılg ı n düşlerini dinliyorlar, ses çıkarmaksızın başları n ı sall ıyorlard ı . Arkalarda bir ses 38

m ı rıldand ı , «Tüfek ha, demek bir tüfeği olacak. »

Utkulu İ nci Türküsü'nü şimdi daha da iyi duyuyordu Kino. Juana baş ı n ı kaldı rd ı , kocas ı n ı n kurduğu düşler v e yü rekliliği karşısı nda şaşırm ıştı . Şimdi elektrik gibi bir güç sarsmıştı Kino'nun gövdesini , düşlerini s ı n ı rlayam ıyordu.

İ nciye bakarken Coyotito'yu görd ü , okulda kü

çük bir sı rada oturmuştu. Tıpkı günün birinde

okulu n açık kapısı ndan içeriye bakı p gördüğü

öğrenciler gibi. Coyotito şık bir ceket giymişti,

ak bir gömleği ve geniş, ipek bir boyunbağ ı vardı . Dahas ı , büyük bir kağ ıt üzerinde bir şeyler yazıyordu. Kino coşkuya kapı ldı, komşuları na

döndü.

«Oğlum okula gidecek, » dedi .

Komşular sustular. Juana soluğunu tuttu.

Kocasına bakarken gözleri parlıyord u . Sonra

kucağ ı nda tuttuğu Coyotito'ya çevirdi bakışların ı , Kino'nun dedikleri gerçekleşecek miydi acaba?

Kino umutla gelecekten söz etmeye devam

etti .

« Oğlum okuyacak, kitapları olacak. Sonra

yazacak, yazmayı öğrenecek. Sayıları , hesap

yapmayı . . . Ve bütün bun lar bizi özgür kılacak,

çünkü o öğrenecek, biz de ondan öğreneceğiz

ve özgür olacağ ız.»

İ nciye baktığında bu kez karısıyla kendisini

ocak başında oturmuş gördü. Coyotito'nun elinde koca bir kitap vard ı , okuyordu. « Bunları ancak inci sağlayabilir, » dedi Kino.

Kino yaşam ı nda ilk kez bu denli çok sözcüğü

yan yana getirmiş, bu denli uzun konuşmuştu .

Böyle düşünü nce birden korkuya kapıld ı . Parmakları avcundaki incinin üzerine kapand ı ve ışığ ı n onu aydı nlatmasına engel oldu. Kino

korkmuştu ; bilmeden, «yapacağ ı m , » diyen bir

adam ı n korkusuydu bu.

Komşu lar olağanüstü bir olaya tan ı k olduklarını biliyorlard ı . Artık bir olayın tarihini belirtirken Kino'nun inci bulduğu günü başlang ıç sayacaklard ı . Yı llar boyunca bu günü konuşacak tartı

şacaklardı . Kino'nun yüzünü, bakışları n ı , ışı ldayan gözlerini, ağzı ndan çı kan sözleri uzun yı llar unutmayacak, birbirlerine şöyle anlatacaklard ı .

« Bambaşka bir adam olmuştu, değişmişti ,

gözlerimle gördüm. Sanki birden güçlenmişti .

Gördünüz mü, ne büyük adam old u ! Kino ası l o

gün başladı yaşamaya. »

Ve eğer Kino'nu n tasarı ları gerçekleşmezse,

ayn ı komşular şöyle diyeceklerdi:

«Zaten o günden belliydi. Sanki delirmişti ,

abuk sabuk konuşuyor, ağzı ndan çıkan ı kulağ ı

duymuyordu. Tan rı bizi böyle yıkım lardan korusun. Olayları n gidişine başkaldı rd ı ğ ı için Tanrı cezalandırd ı onu. Gördünüz mü, ne duruma

düştü . Akl ı n ı n başı ndan g ittiğini o gün gözlerimle gördüm . »

Kino parmakları sıkıca kapal ı duran eline

baktı . Doktorun kapısına yumruk indirince kanayan yerler kabuk bağlamıştı .

Artık karanl ı k çöküyordu. Juana atkısına bir

düğüm atarak bebeğini oturttu ve sırtına astı.

Sonra ocağa yaklaşarak kü lleri eşeledi ve bir

kor çı kardı. Üzerine birkaç ince dal koydu , yelleyerek ateşi canlandı rmaya çal ışt ı . Yalazlar oynaştı komşuların yüzü nde. Yemek saati gelmişti , eve gitmeleri gerektiğini biliyor, ne var ki ayrı lmak istemiyorlard ı .

Ortal ık iyice kararm ı ştı . Juana'n ın yaktığı

ateşin gölgesi kulübenin çal ıdan yapı lmış duvarları na yansıyordu. Bi rden ağ ızdan ağıza bir fısıltı dolaşmaya başlad ı . « Papaz geliyor, papaz geliyor .. . »

Erkekler başlıklar ı n ı çıkardılar ve kapıdan

çekildiler. Kad ı nlar başları n ı atkılarıyla örttüler

ve gözlerini yere indirdiler. Kino i le ağabeyi Juan Tomas ayağa kalktılar. Papaz içeri girdi. Derisi iyice kırışmış yaşlı bir adamd ı , buna karşın bakışları oldukça keskindi. Papaz kasaba halkı n ı , çocukları sayar ve öyle davran ı rd ı .

« Kino, » dedi yavaşça, «sen büyü k b i r insan ı n ad ı n ı taş ıyorsun, bir azizin ad ı n ı . » Bu sözleri söylerken Kino'yu kutsuyormuş izlenimini bıraktı. « O insan çölleri yaşanabilir hale getirdi,

halkın duygu ve düşü ncelerini arıttı , yoksa bilmiyor muydun bunları ? Kitaplarda yaz ı l ıd ı r?»

Kino, Juana'n ı n sırtı nda ası l ı duran Coyotito'ya çevirdi baş ı n ı . Bir gün gelecek oğlu kitaplarda ne var, ne yok, hepsini öğrenecekti. İnci Türküsü Kino'nun kulakları ndan silinmişti . Şimdi bir başka ezgiyi duyuyordu, düşman ı n ı n türküsünü. Ses çok g üçsüz çıkıyordu. Komşuların ı n yüzlerine baktı, kim anı msatm ıştı bu türküyü ona?

Papaz yine konuşmaya başladı . « Duyduğuma göre şans sana gü lmüş, büyük bir inci bulm uşsu n . »

Kino elini açıp inciyi gösterdi. İ ncinin iriliği ve

güzelliği karşısı nda papazı n dili tutuldu, soluğu

kesildi. Sonra şöyle dedi, « Dilerim ki oğlum, sana bu inciyi veren Tanrı'ya şükretmeyi unutmazs ı n . Gelecekte sana doğru yolu göstermesi için yakarmalısın ona.»

Kino başını sallamakla yetindi. Juana yavaş

ça, « Dediklerinizi yapacağ ız, Peder. Ve evleneceğiz, demin Kino söyledi,» dedi. Komşularına döndü, sözlerini doğru lamaları nı istiyordu sanki . Onlar da ciddi ciddi başları n ı salladı lar.

« Demek öyle, çok sevi ndim,» dedi rahip. « İ lk

tasarınız olumlu. Tan rı sizi kutsas ı n , çocuklar ı m . » Ve kulübeden ayrı lmak üzere sessizce kapıya yöneldi. Herkes yana çeki lerek yol verdi.

Kino elini sı kıca kapam ıştı yine. Odada bulunanlara kuşkuyla bakıyordu, çünkü yok olan İ nci Türküsü'nün yerini Kötülük Türküsü alm ış ve giderek daha tiz bir sesle bağ ırmaya başlam ıştı.

Komşular evlerine gitmek üzere kulübeden

ayrı ldı lar. Juana ocağ ın baş ı na çömeldi ve içinde haşlanmış fasulye bulu nan toprak kabı üzerine koydu. Kino kapıya çıkıp dışarı baktı . Her zaman olduğu gibi kulübelerden duman yükseliyor, kokusu çevreyi sarıyordu. Gökyüzüne baktı, belli belirsiz yıldızlar görünüyordu. Gecenin nemli havası n ı ciğerlerine çekmemek için burnunu kapad ı . Cılız köpek yan ına geldi, havada dalgalanan bir bayrak gibi ayakları n ı n yan ı na serildi. Kino bakışlarını köpeğe çevirdi, ama onu pek göremedi. O, ufukları aşm ış, ama

vardığı yer soğuktu , üstelik kimsecikler yoktu.

Yaln ızdı . Korunmasızd ı . Ağaç kurbağaları n ı n

çığl ıkları, kara kurbağaları n ı n çıkard ıkları sesler Kötü lük Türküsü'nü an ı msatıyorlardı ona.

Kino titredi, battaniyesine daha sı kıca sarı ld ı ,

burnuna dek çekti. İ nci hala elindeydi, sıcakl ığın ı , parlakl ığını avcu nun içinde duyabiliyordu.

Kulübeden gelen seslerden Juana'n ı n ekmek haz ı rlad ı ğ ı n ı anlad ı ; sonra sacın üzerinde pişirecekti. Kino arkasına dönünce ailesinin sıcakl ı ğ ı n ı ve güvenliğini bu lacağ ı na emindi. Birden Aile Türküsü bir kedi yavrusunun m ı rı ltısı gibi u laştı kulağ ı na. Az önce gelecek hakkı nda-43

ki tasarı ları nı sayarken bi lmeden yaratm ıştı geleceğini . Tasarım gerçeğin ta kendisidir. İ nsan bir kez tasarlasa, düşü nde canlandı rsa gerçekleşmemesi için neden yoktu r. Tasarı belki kolayl ı kla saldırıya uğrayabilir, ama kesinlikle yok edilemez.

Kino'nun gelecek için düşleri de gerçekleşecekti . Düşlerini yı kacak, gerçekleşmesini önleyecek güçler oluşmuştu bi le, Kino farkındayd ı , öyleyse saldı rıyı göğüslemeye haz ı r olmal ıyd ı .

Kino biliyordu ki tanrı lar tasarı yapan insanlardan hoşlanmazlard ı , rastgele ulaşı lan başarı ları beğenirlerdi . Kendi çabasıyla başarılı olan insanlardan öc alı rlard ı . Bu nedenle Kino korkuyordu. Ne var ki bir tasarı yapm ıştı artık, geri dönemezdi. Ancak sald ı rı lara karşı koyabilecek denli güçlü olması gerekirdi . Ve gözleriyle, usuyla henüz görü nmeyen çekinceyi aramaya

başlad ı .

Kapı da duru rken iki adam ı n yaklaştığ ı n ı gördü. İçlerinden bi rinin taşıdığı fener, yolu ve adamları n bacakları n ı ayd ınlatıyordu. Çiti aşarak Kino'nun bahçesine girdiler. Kapıya vard ı klarında Kino onlardan birinin doktor, ötekinin ise sabahleyin kapıyı açan uşak olduğunu gördü.

Sağ elindeki yaralar sı zlamaya başlad ı .

« Bu sabah beni aram ışsınız, » dedi doktor.

« Evde deği ldi m, ama bakın ilk fı rsatta çocuğun uzu görmeye geldim. »

Kapıda duran Kino girişi tamamen kapam ıştı. Duyduğu h ı nç ve öfkesi daha da köpürdü. Biraz da korkuyordu, çünkü yüzyı llard ı r bu adamlara zorla boyun eğmişlerd i . Bütün bu duygular Kino'nun gözlerinin ateş saçmas ı na yol açtı.

« Bebek iyileşti say ı l ı r, » dedi kısaca.

Doktor gülümsed i ; ama yapaydı gülüşü , çünkü gözleri değildi gülen.

« Bak dostu m , » dedi doktor. «Akrep sokması

insan larda değişik etkiler yapar. Kimi leyin gözle

görü nür bir iyileşmeden sonra hasta birden

puf! » Zehirlenen insan ı n ne kolay, ne tez ölebileceğini göstermek amacıyla dudakları n ı büzdü ve üfü rdü. Küçük, kara çantas ı n ı bir elinden

ötekine alarak fenerin ayd ı n latmas ı n ı sağlad ı .

Kino'nun ı rkı n ı n araç gerece n e denli güven

duyduğunu çok iyi bildiğinden çantas ı n ı göstermeye çalışıyordu. Doktor konuşmas ı n ı sürdürdü.

« Kimileyin bacaklardan birini kurutu r, s ı rtı

çökertir, kimi leyin de körlüğe neden olur. Oh, bilirim, ne kötüdür akrep sokmas ı . Ama dostum, kayg ı lanma, ben iyileştirebilirim . »

Kino yüreğindeki h ı nç ve öfkenin eridiğini,

korkuya dönüştüğünü duyd u . Kendisi anlam ıyordu, ama belki doktor an lard ı . Bilgisizdi, doktoru n bilgisine karş ı koymayı göze alam ıyordu.

Tuzağa düşmüştü; yüzyıl lard ı r Yerlilerin, Kino'nu n ı rkı ndan olanlar ı n d üştüğü tuzağa .. . Ki-45

tapta yaz ı l ı olduğu söylenen şeylerin gerçekten

yazılıp yazı lmadığını an layana dek sürecekti bu

oyu n . Kino düşündü, Coyotito'nun yaşam ı n ı

şansa bı rakamazd ı . Yana çekildi, doktorla uşa

ğı içeri girdiler. Ocağ ı n baş ında oturan Juana

ayağa kalkıp geri çekildi. Bebeğin yüzünü atkıs ı n ı n saçaklarıyla örttü . Doktor, Juana'ya yakla

şıp elini çocuğa uzatı nca kad ı n sıkıca kavrayıp

göğsüne bastı rd ı bebesini. Ve yüzünde yalazların gölgesi oynaşan Kino'ya baktı .

Kino baş ı n ı sallad ı ktan sonra ancak Juana

bebeği doktora verdi.

« lşığı tut, » dedi doktor. Uşak feneri tutunca

doktor bebeğin omzundaki yaraya baktı. Sonra

düşündü biraz ve bebeğin gözkapakları n ı çevirip baktı, baş ı n ı sallad ı . Bu arada Coyotito ondan kurtulmaya çalışıyordu .

«Tam düşündüğüm gibi , » dedi. «Zehir ta

içerlere işlemiş, birazdan etkisini gösterecek.

Gel de bak!» Çocuğun gözkapakları n ı gösteriyordu. « Bak, nasıl da mavi . » Kino kuşkuyla baktı, gerçekten de bi raz maviydi. Ama belki

her zaman maviydi, bilmiyordu ki. Artık olan olmuş, tuzağa düşmüştü bir kez, yapı lacak bir şey yoktu .

Doktoru n kısık gözleri sulan m ı ştı biraz .

« Şimdi zehrin etkisini g iderecek bir ilaç verece

ğim , » dedi. Ve bebeği Kino'ya uzattı.

Çantası ndan içinde ak renkli toz bulunan kü-

çük bir şişe ile jelatin kapsü l çıkard ı . Tozu kapsüle doldurup kapattı ve üzerine bir kapsül daha geçirdi. Elini tez tutarak bebeği ald ı , ağz ı n ı açana dek alt dudağ ı n ı s ı ktı. Sonra tombul parmaklarıyla kapsülü dilinin üzerine, dışarı atamayacak biçimde dibe yerleştirdi. Yerden testiyi alarak Coyotito'ya birkaç yudu m pulque içirdi. Böylece istediğini yapm ıştı. Yeniden bebe

ğin gözlerine baktı, dudakları n ı büzdü, düşünceli görünüyordu.

Sonunda bebeği J uana'ya verdi ve Kino'ya

döndü, «San ırım bir saat sonra zehir etkisini

gösterir, » dedi. « İlaç yavrunun acı s ı n ı dindirecek, bir saat içinde yine geleceğim. Umarım onu kurtarmak için geç kalmış değiliz . » Derin

bir soluk ald ı ve kulübeden ayrıld ı . Uşağ ı da

elinde fenerle efendisini izledi.

Juana bebeğini atkı s ı n ı n altı na soktu . Kaygı

ve korku dolu bakışlar ı n ı gözlerine dikti . Kino

yaklaştı , atkıyı kaldırıp baktı çocuğuna. Gözkapağ ı n ı çevirmek için elini kald ı rd ı ve ancak o zaman incinin hala elinde olduğunu gördü. Hemen duvarı n dibinde kutuyu açtı, içinden bir bez parçası çıkarı p inciyi beze sardı. Sonra kulübenin bir köşesine g iderek parmaklarıyla yerde küçük bir çukur kazd ı ve inciyi o çukura yerleştirdi, üzerini örterek gizledi. Ocağ ı n yan ı na giderek J uana'nın kucağ ı ndaki Coyotito'nun

gözlerine baktı .

Doktor eve varı nca koltuğuna oturdu ve saatine baktı . Uşakları hafif bir akşam yemeği getirdiler; sıcak kakao, birkaç dilim kek ve meyve.

Yiyeceklere hoşnutsuzlu kla baktı .

Komşu evlerde konuşulan tek konu Kino'nun

incisiydi kuşkusuz. Ve daha uzun süre en i lginç

konu olma niteliğini koruyacakt ı . İ ncinin iriliğini

parmaklarıyla gösteriyorlard ı birbirlerine, İnsa

«

n ı n okşayası geliyordu , » diyerek ne denli güzel

ve kusursuz olduğunu anlatmaya çal ış ıyorlard ı .

Bu ndan böyle Kino ile Juana'yı çok yakı ndan

izleyeceklerdi. Çü nkü görmek istiyorlard ı , para

birçok insan ı n baş ı n ı döndürdüğü gibi onların

da baş ı n ı döndürecek miydi? Doktorun neden

geldiğ ini herkes çok iyi biliyordu. İkiyüzlülüğü

pek beceremediğinden , onun nasıl bir adam olduğunu anlamışlard ı .

Koyda küçük bal ı klardan oluşan bir sürü

kendisini izleyen büyük bal ı klara yem olmamak

için suyu yararak kaçıyordu . Kıyıdaki evlerden

otu ran halk, küçüklerin şıpırtısını, büyüklerin

sald ırmak için sıçrarken çıkardıkları sesi duyabiliyordu. Körfez'den çevreye yayı lan nem çal ıları n , kaktüslerin , küçük ağaçların üzerine tuzlu damlalar halinde konuyordu. Gece fareleri yerde geziniyor, yavru atmacalar on ları sessizce avl ıyordu.

Gözlerinin üzerinde yalaz rengi benekler

olan cıl ız, kara köpek yavrusu Kino'nun kapısı-

na gelip içeri baktı . Kino bakışları n ı ona çevirince keyifle gövdesinin arka çeyreğini titretti . Kino başını öbür yana çevirince de üzüldü. İçeri girmedi ; ama kendinden geçerek, büyük bir i lgiyle izledi Kino'nun küçük toprak kaptaki fasulyeyi

yiyişini. Kino kabı m ısır ekmeğiyle sıyırıp ekme

ği yedi. Sonra biraz pulque içerek yediklerinin

midesine i nmesini kolaylaştı rd ı .

Kino yemeğini bitirmiş, tam sigara sarıyordu

ki Juana birden seslendi, « Kino!» Karısına baktı. Gözlerindeki korkuyu görünce yerinden fı rlayıp yan ı na koştu . Coyotito'ya baktı, ama oda loştu. Aydınlatmak için bir demet çal ı çırpıyı

ayağ ıyla ocağa itti . Yalazlar yükselince çocu

ğun yüzünü görebildi, kızarm ıştı. Boğaz ı ndan

sesler çıkıyor, ağz ı ndan koyu bir salya akıyordu. Midesine birden sancı girmiş, bulanmaya başlam ıştı .

Kino karıs ı n ı n yan ına diz çöktü. « Demek ki

doktor biliyordu , » dedi. Bu sözleri karısı ndan

çok kendini inandı rmak, kuşkusunu gidermek

için söylemişti . Çünkü doktora güvenm iyordu.

Coyotito'ya verdiği tozu an ımsadıkça kafası karışıyordu. Juana olduğu yerde sallanıyor, bir yandan da, Aile Türküsü 'nü m ı rı ldan ıyor, sanki

türküden yard ı m umuyordu. Kollarında tuttuğu

oğlu kusuyor, kıvran ıyordu. Kino'nun kuşkusu

giderek arttı . Kötü lük Türküsü kafas ı nda zonkluyor, Juana' n ı n
türküsünü bastırıyordu.

İnci/F.4

Doktor sıcak kakaosu nu bitirdi, tabaktaki kek

kı rı ntı ları nı toplad ı . Parmakları n ı peçeteye sildi,

saatine göz attı ve ayağa kalkıp küçük çantasın ı ald ı .

Çocuğun sancıland ığı haberi çal ıdan yapılmış evler arasında h ızla yayıldı. Çü nkü yoksulları n en büyük düşman ı açl ı k, sonra da hastal ı ktı . Komşulardan kimileri şöyle dediler, «Şans acıyı da birlikte getirir. » Başlarını sallad ı lar ve

birer birer ku lübelerinden dışarı çıktılar. Yoğun

duman ve nem bulunan havayı solu mamak için

burunları n ı kapatarak karanlıkta Kino'nun evine

seyirttiler. Küçük odada toplan ı p gözlerini çocu

ğa diktiler. Böyle mutlu bir günlerinde başları na

acı bir olay gelmemeliyd i .

«Tanrı ' n ı n buyruğu , elden ne geli r!» dedi araları ndan biri.

Yaşlı kadı nlar Juana'n ı n yan ı na diz çöküp

yard ı m etmeye, ellerinden geldiğince avutmaya

çal ıştılar.

O sı rada doktor içeri girdi, arkası nda da uşa

ğı vard ı . Yaşlı kad ı n ları civciv gibi dağıttı . Bebe

ği kucağ ı na ald ı , eliyle ateşine baktı.

«Zehir etkisini göstermiş , » dedi. «San ı rı m

ku rtarabilirim. Elimden geleni yapacağ ı m . »

B i r fincan s u istedi, içine ü ç damla amonyak

karıştırd ı , bebeğin ağz ı n ı açıp boğaz ından aşa

ğı döktü. Bebek ağlıyor, acı ve keskin çığlıklar

atıyordu. Juana kayg ı l ı gözlerle izliyordu çocu

ğunu. Doktor bir yandan da konuşuyord u :

« Şansl ısınız, çünkü akrep ağusunu iyi tanırım, yoksa ... » Ve omuz silkerek ne olabileceğini anlatmaya çal ıştı.

Ama Kino kuşkuluydu, gözlerini doktorun

açı k duran çantası ndan ve içinde ak toz bulunan şişeden ayı ramıyordu. Sancı giderek azaldı ve Coyotito doktoru n kollarında gevşedi.

Sonra derin bir iç çekti ve uykuya dald ı , kusmaktan yorgun düşmüştü.

Doktor çocuğu J uana'n ı n kucağ ına verdi.

«Artık iyileşir, » dedi. «Savaşı kazand ı m . » Juana tapı narak baktı ona.

Doktor çantas ı n ı kapad ı .

« Ücretimi n e zaman ödeyebi lirsiniz?» diye

sordu, çok sayg ı l ıydı .

« İ ncimi satar satmaz öderi m , » dedi Kino.

«Oh, incin mi var? İyi bir şey mi?» diye sordu doktor ilgiyle.

«Yeryüzünün en i ri incisini buldu,» diye haykı rd ı komşular hep bir ağ ızdan . Son ra baş parmaklarıyla işaret parmaklarını birleştirerek incinin ne denli büyük olduğunu göstermeye çal ıştılar.

« Kino artık zengin , » dedi birisi . « Hiç kimse

bu denli iri inci görmemiştir, » dedi bir başkası .

Doktor şaş ı rmış göründü. « Demek öyle, duy-

mam ıştım. Saklamak için emin bir yerin var m ı ?

Benim kasama koymak ister miydin?»

Kino gözlerini kapadı , dişlerini sıktı, yüzü gerilmişti. « Emin bir yerde, » dedi . «Yarın sataca

ğ ı m ve paran ızı ödeyeceğim. »

Doktor omzunu silkti . Sulanmış gözlerini Kino'nu n gözlerinden ay ı rm ıyordu. İ nciyi evin içinde bir yere gömdüğünü kestirebi liyor, belki

Kino'nu n gözleri incinin bulunduğu yere kayar

diye dikkatle izliyordu.

« İ nci ni satamadan çald ı rı rsan yaz ı k olur, diye düşündüm , » dedi doktor ve Kino'nun gözlerinin ku lübenin yan direğinin dibine istemdışı kayd ığ ı n ı gördü.

Doktor gidince komşu lar da istemeyerek evlerine dönmek zoru nda kald ı lar. Kino kız ı l korların bulunduğu ocağ ı n yan ı na bağdaş kurup oturdu, geceyi dinlemeye koyuldu . Kıyıya vu ran

küçük dalgaları n m ı rı ltısı , uzaklardan gelen köpek havlamaları, damların üzerinden eserek geçen yelin sesi, kulübelerinde oturan komşuları n ı n konuşmaları ku lağ ı na ulaşıyordu. Bu yörede yaşayan insanlar geceleri derin uykuya dalmazlard ı ; ki mileyin uyan ı r, bir süre konuşur,

sonra yine uyarlard ı . Kino ayağa kalktı, kapıya

yöneldi.

Havayı kokladı , geceleyin duyulan olağan

sesler dışında bir ses , sözgelimi bir ayak sesi

var m ı diye d inledi. Gözleri karanl ı kta bir şey

arar gibiyd i . Kötü l ü k Tü rküsü ku laklarında

zonkluyordu; Kino hem kızıyor, hem de korkuyordu. Bütü n duygularıyla geceyi yokladı ktan sonra inciyi gömdüğü direk dibine gitti . Yine

parmaklarıyla toprağ ı kaz ı p inciyi çıkardı. Yata

ğ ı n ı n altına başka bir yer delip yerleştirdi, üzerini de kapadı .

Juana ocağı n yan ı nda oturuyor, soran bakışlarla kocası n ı izliyordu. Kocası işini bitirince de sordu, « Kimden korkuyorsun?»

Kino doğru yan ıtı bulmak için bir süre düşündü . « Herkesten,» dedi sonra. Duyguları n ı n de

ğiştiğini, giderek katı laştığını kendisi de anlıyordu.

Daha sonra birlikte yatağa uzandı lar. Juana

o gece bebeğini asma yatağa yatı rmadı , koynuna ald ı , yüzünü de atkısıyla örttü. Ve ocak da söndü.

Uyurken bile Kino'nun beyni rahat değildi.

Düşünde Coyotito'yu gördü, okuyordu, kendi ı rkı ndan biri kitaplarda yaz ı l ı gerçeği okuyordu, Kino ona inanabilirdi. Coyotito'nun okuduğu kitap bir ev denli büyüktü , harfler köpek kadar iriydi, sözcükl.Jr dörtnald koşuyor, oynuyorlardı .

Sonra sayfa birden karard ı ve Kino Kötülük Türküsü'nü duydu . Uykusunda sıçradı. Onun sıçrayışıyla Juana uyandı ve gözlerini karanlığa
53

dikti. Kötülük Türküsü Kino'nu n beyninde öyle

zonkluyordu ki sounda o da uyandı ve dinlemeye koyuldu.

Sonra kulübenin köşesinden bir ses geldi,

ama o denli belirsizdi ki belki yalnızca kuruntuydu, ama belki de sinsi bir oyundu ; yere basmaya korkan bir ayak sesi, insan kulağ ı n ı n duyamayacağ ı denli yavaş alı p verilen bir soluk sesi de olabilirdi. Kino soluğu n u tutup dinledi, ne olduğu belirsiz karanl ı k şeyin de soluğunu tutmuş, odayı dinlediğini anlad ı . Bir süre köşeden h iç ses gelmedi. Genç adam düşle gerçeği karıştı rdığını sandı. Ama Juana' n ı n eli uyarmak amacıyla Kino'nun elini bulup sıktı . Ses yine

duyuldu ! Kuru toprak üzerinde ayak sesleri çıktı, sonra parmaklar toprağ ı kazmaya başlad ı .

Şimdi Kino'nun yüreğini korku sarm ıştı. Her

zaman olduğu gibi öfke korkuyu izledi. Kino'nun

eli göğsünde bir ipe ası l ı bulunan bıçağ ı na

uzandı . Kızg ı n bir kedi g ibi fırladı , köşede oldu

ğunu sandı karanlık şeye sıçrayarak, ard ı ardına sapladı bıçağ ı n ı indirdi, ama boşa gitti ; yine vurdu, bu kez giysiye saplayabildi. Sonra birden gözlerinde şimşekler çaktı ve korkunç bir acı duydu . Birileri kapıdan dışarı seyirtti. Bah

çede koşan ayak sesleri duyuldu, sonra her şey

yine sessizliğe gömüld ü .

Kino alnı nda b i r sıcaklı k duydu, kan s ızıyor-

du. Sonra Juana'n ı n sesini duydu. « Kino! Kino!» Sesinde yılgı vardı . Öfke nasıl birden sard ıysa Kino'nun gövdesini öyle de koyverdi. « İyiyim , kaçt ı , » dedi .

El yordam ıyla yatağı n ı bulup uzand ı . Juana

ocağ ı n yan ı na gitmişti . Külleri eşeleyip bir kor

çıkard ı , m ıs ı r koçan ı kabuklar ı n ı parçalayıp

üzerine attı. Kabuklar tutuştu ve belli belirsiz bir

ışık kulübeyi aydı n lattı. Sonra gizli bir yerden

küçük bir mum çıkard ı , yaktı ve ocak taş ı na dikti. Bütü n bun ları çok tez yapm ıştı, birkaç saniyede. Atkıs ı n ı n bir ucu n u suya batırd ı ve Kino'nun yaralı aln ı ndaki kan ı sildi. «Önemli de

ğil , » dedi Kino. Sesi öyle katı, bakışları öyle so

ğuktu ki. .. Giderek büyüyen nefret dalga dalga

sarıyordu yüreğini.

Juana'daki gerilim de yavaş yavaş yükseldi,

dudakları aralandı , « Bu i nci başım ıza bela oldu ! » diye haykırd ı acı acı . « Bizi yok edecek. At onu Kino, at gitsin ! İki taş aras ında ezelim, paramparça olsun ya da gömeli m , gömdüğümüz yeri de u nutal ım. Denize atalı m , yoksa bize kötülük edecek. Kino, kocam , inan bana, bizi yok edecek. » Mum ışığı yüzünü aydı nlatıyordu. Bakışları korku dolu, dudakları titriyordu.

Ancak Kino durgun ve kararlıyd ı . «Bu bizim

son şansı m ız , » dedi. «Oğlumuz okula gitmeli .

Bizi çevreleyen b u zinciri k ı rmal ı . »

« İ nci hepimizi yok edecek, » diye haykırd ı Juana. «Oğlumuzu bile. »

«Sus , » dedi Kino. « Konuşma artık. Gün do

ğu nca inciyi satacağ ız, böylece kötülük de gitmiş olacak, geriye incinin salt iyi yan ı kalacak. »

Koyu renk gözlerini ocağa çevirdi ve ilk kez

bıçağ ı n hala elinde olduğunu gördü. Kald ı rıp

baktı, çeliğin üzerinde ince bir kan lekesi vard ı .

B i r a n bıçağı pantolonuna silmeyi düşündüyse

de caydı ve toprağa saplayıp temizledi.

Uzaktan horozları n ötüşü duyuluyordu. Hava

değişti, gün ağarıyordu. Sabah yeli mangrovları n arası ndan esiyor, koydaki suyu kabartıyordu. Küçük dalgalar kumsalı giderek artan bir h ızla dövüyorlardı . Kino döşeği kaldı rı p i nciyi

gömdüğü yerden çı kard ı . Önüne koydu ve gözlerini dikti .

İnci son derece güzeldi, kusursuzdu. Mum

ışığında parlıyor, ışıldıyordu. Ve inci güzelliğiyle büyüledi Kino'yu , sanki beynini yıkad ı . Öyle tatlı öyle yumuşaktı ki . Hem nelere söz vermiyordu .. . Gelecek güvencesini, rahatı n ı , güvenli

ğini üstleniyordu. Sıcak ve duru yüzeyi onları

hastalı ktan koruyacak, aşağ ı lanmalarına engel

olacaktı. Açlığa karşı bir duvar örecekti . Kino inciye baktı kça bakışları yumuşad ı , yüzü gevşedi. Küçük mum ışığı incinin parlak yüzeyine vurarak yansıyordu.

Şimdi Kino Denizaltı T ü rküsü'nü duyuyordu,

denizin dibine yayılmış yeşilin ezgisini de. Juana kocas ı n ı gözlüyordu . Gülümsediğini görünce kendisi de gülümsedi, değil mi ki ikisi tek varlı ktılar.

Ve umutla başladı lar yine güne.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Küçük bir kasabada otu ran insanların birbirlerinin yaşam ı n ı en ince ayrı ntı ları na dek bilmesi şaşı lacak şeydir. Eğer bir erkek, bir kadın, bir çocuk ya da bir bebek belli bir kal ıpta yaşasa,

sözgelimi duvarları yıkmadan, kimseyle dalaşmadan , üstelik tartışmadan yaşasa veya hastalanmasa, başkaları n ı n erincini, dirliğini bozmasa, çok düzenli, hiç değişmeyen bir yaşam sürse o kişi yiter, ad ı duyulmaz olur. Ama eğer insan bu belli ve düzenli kalıbın dışına çıksa kasabanı n sinirleri h ızla çal ışmaya başlar ve bu sinirler aracılığ ıyla haber kasabaya yayılır.

La Paz halkı da Kino'nun o gün incisini satacağı haberini sabah erken işte bu yolla duymuştu . Çalıdan yapılmış evlerde oturan komşuları n hepsi biliyordu. Kilisede de duyulmuştu, korodaki çocuklar herkese söylemişlerdi, rahibelere de. Kilise önündeki dilenciler için olay çok önemliydi, inci satıld ı ktan sonra Kino'nun

şansı ndan ilk meyveyi almayı tasarlıyorlardı .

Ama olayla en çok ilgilenen inci tüccarlarıydı.

Sabah olunca işyerlerini açm ışlar, kara kadife

örtülü tepsilerini çıkarm ışlard ı . Her biri incileri

parmakları arası nda yuvarl ıyor, satın alma oyun unda oynayacağ ı rolü düşünüyordu.

Kasaba halkı inci tüccarları ndan her birinin

ayrı çalıştığ ı n ı , bal ı kçı ların getirdiği inciler için

yarıştıkları n ı san ı rd ı . Bir zamanlar gerçekten de

böyleydi . Kimileyin artı :·maya konan güzel bir

inciyi çok beğenen tüccar, bal ı kçıya çokça para

öderdi. Bu da savurgan l ı ktan, delilikten öte bir

şey değildi. .. Şimdi birçok kolu olan bir tek inci

alıcısı vard ı . İşyerlerinde oturmuş Kino'yu bekleyen tüccarlar i nciye ne değer biçeceklerini, ne denli artı racakları n ı , nas ı l bir yol izleyeceklerini

biliyorlard ı . İ nciye düşük değer biçseler ücretlerine ek bir para almayacaklard ı , buna karşın hepsi de coşkuyla Kino'yu bekliyorlard ı . Görevi

bir mal ı n fiyatını kı rmak olan insan , fiyatı düşürdüğü oranda mutlu olur. Yeryüzünde her birey düşüncesi ne olursa olsun yaptığı işle yeteneğini kan ıtlamaya çal ışır. H iç kimse yeteneğinin var olandan az san ı lmas ı n ı istemez. Alacağ ı bir

ödül, işinde yükselme u m udu, bir iki övgü sözcüğü bile olmadığı halde inciyi en düşük değerde satın alan alıcı en başarı l ı ve en mutlu inci al ıcısıdır.

O sabah güneş daha sıcaktı. Nem, Körfez'den çekiliyor, kı m ı ldayan boyunbağları gibi havada ası l ı kalıyordu. Öyle ki görütüler titrek

ve belirsizdi. Kasaban ı n kuzeyinde puslu bir

görü ntü vard ı . İki yüz mil uzaktaki bir dağ ı n görüntüsü. Dağ ı n yüksek yamaçları çam ağaçlarıyla örtülüydü, dorukta ise kayalar vardı .

Ve o sabah kanoları n hepsi kumsaldayd ı ;

bal ıkçı lar inci avına çı kmamışlard ı , çü nkü çok

önemli bir olaya tan ı k olmak, Kino incisini satarken orada bulunmak istiyorlardı .

Kıyıdaki çal ıdan yapılmış evlerde oturan Kino'nun komşuları kahvaltı ederken konuşuyorlar, inciyi kendiler bulsalar neler yapacakları n ı tartışıyorlard ı . Araları ndan biri inciyi Roma'daki

Papa'ya armağan edeceğini söylüyordu. Bir

başkası bin yıllık ataları n ı n ruhları için ayin düzenlemeyi düşünüyordu. İncinin satışından elde edeceği parayı La Paz yoksulları arasında üleştirmeyi tasarl ıyordu bir üçü ncüsü. Bir dördü ncüsü ise eline geçen parayla insan ı n akl ına gelebilen her iyiliği yapmayı, özellikle de yoksullara yardım etmeyi amaçl ıyordu. Ama bütü n komşu ları n dileği ayn ı doğrultudayd ı ; birden eline geçecek para Kino'nun baş ı n ı döndürmesin , kötü alışkanl ı klar edinmesin, yal nız kendine yararı olan açgözlü, katı yürekli bir varsıl olmas ı n istiyorlardı . Kino sevilen b i r insandı. İnci onun

iyi yanları n ı yok etse yazık olurdu. «Ya, iyi yürekli Juana, » dediler, «ya, güzel oğulları Coyotito ve daha doğacak olanlar .. . İ ncinin onları yok etmesi ne acı olur. »

Kino ile Juana o sı rada yaşamları n ı n e n coş-

kulu sabahı n ı yaşıyorlard ı . Bir de oğulları n ı n

doğduğu saban böyle olağanüstüydüler. O g ü n

gelecek gün lerdeki yaşantı ları n ı düzenleyen

gün olacaktı . Bu ndan sonra bir olayın tarihinden söz ederken, « İ nciyi satmadan iki yıl önceydi,» ya da « İnciyi sattı ktan altı ay sonrayd ı , »

diyeceklerdi. Juana bunları düşünürken havaya

baktı ve Coyotito'ya vaftiz için hazırladığı urbaları giydirdi, paraları olduğunda vaftiz etmeyi düşünüyorlard ı . Juana saçını tarayıp ördü, uçları na da birer küçük, kırmızı kurdele bağlad ı .

Evlendiği g ü n giymiş olduğu etek ve bluzu giydi.

Hazırland ıklarında gü neşi n dörtte biri yükselmişti. Kino'nun ak giysileri eski püskü, ama temizdi; hem zaten son kez giyiyordu bunları . Yarın, belki de o gün öğleden sonra yenileri ni alabilecekti.

Komşu evlerde otu ranlar çal ıdan yapılma

duvarları ndaki yarıklardan Kino'nu n kapısını

gözlüyorlard ı ; onlar da giyinmiş, hazırlanmışlard ı . Kino ve Juana ile birlikte i ncinin satışına gitmeleri düşünü lerek alı nm ı ş bir karar değildi.

Değil mi ki tarihsel bir an yaşanacaktı kendilerinin de orada bulunmas ı olağandı, g itmemeleri için neden yoktu , hem dostluğa sığmazd ı .

Juana atkısını özenle başına dolad ı , b i r ucunu sağ dirseğinin altı ndan geçirip sağ eliyle topladı, böylece kolunun altı nda oğluna uygun bir 62

yer haz ı rlam ıştı. Coyotito'yu öyle bir yerleştirdi

ki çevreyi görebilecek, ilerde belki de anı msayabilecekti. Kino geniş kenarl ı has ı r başlı ğ ı n ı giydi ve eliyle yerleştirdi. Evlenmemiş, sorumsuz atılgan bir adam gibi arkaya ya da yana itmedi başlı ğ ı n ı . Yaşl ılar gibi dümdüz takmak da istemedi. Güçlü, ciddi ve saldı rgan izlenimi b ırakmak için biraz öne eğdi . İ nsan ı n başlığı takış

biçiminden çok şey anlamak olasıyd ı . Kino sandalların ı ayağına geçirdi ve sırımları çekti . İ ri inciyi eski ve yumuşak bir g eyik derisi parçasına sard ı , küçük, deri bir keseye koydu ve gömleğinin cebine yerleştirdi . Kino battaniyesini özenle katladı , kıvrı mları n ı düzeltti, dar bir şerit halinde sol omzuna attı. Artık haz ı rd ı lar.

Kino evden çıkarken çok ciddiydi; Juana,

Coyotito ile birlikte izledi onu. Körfez'deki suyun

taşarak yıkad ı ğ ı yoldan kasabaya yürürken

komşular da onlara katıld ı . Evler insan kusuyordu sanki ; sürüyle çoluk çocuk kapı lardan d ı şarı fırlıyordu. Ama olay çok önemli olduğundan Kino'nun yan ı nda bir tek kişi yürüyordu, o da ağabeyiydi .

Juan Temas kardeşini uyard ı . «Çok dikkatli

olmal ı s ı n , yoksa seni aldatı rlar, » dedi.

Kino da katıldı ona, «Çok çok dikkatli . »

« Başka yerlerde n e değer biçildiğini bilmiyoruz , » dedi Juan Temas. « Bize önerecekleri paran ı n i ncinin gerçek değeri olup olmad ığı n ı na-63

sıl anlayacağ ız, öteki kasabalardaki alıcı ların

ne ödediğini bilmiyoruz ki . »

« Haklısın, » dedi Kino. «Ama nasıl bilebiliriz

ki ? Biz buradayız, oralarda değil . »

Kasabaya yaklaştı kça onları izleyen kalabal ı k da yoğunlaşıyordu ve Juan Tomas sinirleri bozulduğundan durmadan konuşuyordu.

« Sen doğmadan önce , » diyordu, «ataları mız

çıkard ı kları inciler karş ı l ı ğ ı nda daha çok para

elde etmek için çare aramışlar. Sonunda incileri başkente götü rüp satacak bir adam tutmaya karar vermişler. »

Kino baş ı n ı sallad ı , « Biliyoru m , » dedi. « İyi

düşü nmüşler. »

« Ve bir adam bulup inci leri teslim etmişler,

dedi Juan Tomas. «Ama adam kasabadan ayrılmış ve bir daha dönmemiş. Sonra başkası n ı tutm uşlar. O d a incilerle birlikte yitivermiş, n e

gören olmuş, ne d e duyan. Böylece inci avcı ları bu yolun sağ l ı klı olmadığ ı n ı görüp incilerini kasabadaki alıcılara satmayı yeğlemişler. »

« Biliyorum, » dedi Kino. « Babam an latırd ı .

Asl ı nda iyi düşünmüşler, ama dinimize aykırıym ış, peder öyle demişti . İ ncilerin yitimi de bu günahı işleyenlere Tanrı'n ı n verdiği cezaymış,

pederi n an lattığ ı na göre Tanrı her erkek ve kad ı n ı evren diye nitelendirilen kalenin bir bölümünü koru makla görevlendirmiş. Kaleyi koruyan bu askerlerden kim i lerin surların üzerinde, 64

kimi lerine ise karanl ı k duvarları n dibinde görev

vermiş. Herkes kendi yerinde kalmal ı , kendi göreviyle yetin meliymiş. Duvarların dibindekiler surlara koşmamal ıym ış, yoksa kale cehennem

sald ı rısına uğrarm ış.»

«O vaazı ben de dinlemişti m , » dedi Juan Tomas. « Peder her yıl verir ayn ı vaaz ı . »

İ ki kardeş kasabaya doğru yol alı rken gözlerini kısm ışlard ı . Dört yüzyı ldan beri babalarının, büyükbabaları n ı n ve onların büyükbabaları n ı n

bakışları d a böyleydi. Silahlı yabancı ları n toprakları na girip erki ele geçirdikleri gün başlamışlard ı böyle bakmaya. Ve dört yüzyıl içinde Kino'nun halkı bir tek savu nma şekli öğrenmişti, gözlerini kısmak, dudakları n ı sıkıca kapamak ve bir köşeye çekilmek. Çevrelerindeki duvarı

hiç kimse yı kam ıyor, duvarı aşı p d ı şarı çı kam ıyordu.

Kalabal ı k ciddiyetle yol alıyordu. Günün önemini anlam ışlard ı . Büyükler ağlayan, bağ ı rıp çağ ı ran çocuklarını hemen susturuyorlar, itişip

kakışmaları na, dövüşmelerine, birbirlerinin sa

çı n ı çekiştirip şapka çalmalarına izin vermiyorlard ı . O gün öyle önemli bir gündü ki , yürümeyen yaşlı bir adam iri yapı l ı yeğeninin omuzları nda izliyordu topluluğu.

Artık çal ıdan yapı lmış kulübeler bitmişti . Badanal ı , taş yapı ları n bulunduğu daha geniş sokaklardan geçiyorlardı . Evlerin önünde dar kal-

d ı rı mlar vard ı . Kilisenin önünden geçerken bir

gün önce olduğu gibi dilenciler yine katıld ı lar

kalabal ığa; bakkallar kapı lara çı karak baktı lar;

küçük içkievleri boşald ı ve sahipleri kapıyı kapatıp kalabalığa karıştılar. Güneş sokakları ayd ı nlatıyor, en ufak taşları n bile gölgesi yere vuruyordu.

Topluluğun çarşıya yaklaştığı haberi inci alıcı ları na önceden ulaştı ve küçük, karanl ı k işyerlerindeki tüccarlar dimdik oturmaya, uyan ı k olmaya çal ıştı lar. Hepsi bi rer kağ ıt çıkarı p yaz ı p çizmeye başladılar, Kino geldiğinde b i r işle uğraşıyor izlenimi bı rakmak istiyorlard ı . İ ncilerini çekmecelere yerleştirdiler, son derece güzel bir

incinin yan ında böyle s ı radan şeyler bulunması

doğru olmazd ı . Kino'nu n incisinin ne denli iri ve

kusursuz olduğunu duymuşlard ı . İ nci alıcı ların ı n işyerleri dar bir sokakta toplanmıştı ; pencerelerde tahta parmakl ı klar vard ı , bunlar ışığın içeri girip ayd ı nlatmas ı n ı engelliyorlard ı, öyle ki

işyerleri hemen hemen karanlıkt ı .

İ riyarı b i r tüccar koltuğunda oturmuş bekliyordu. İyi yürekli, babacan bir adamdı ; gözleri dostça pırıldard ı . Gün başlarken herkese iyi sabahlar diler, komşularıyla şakalaşı rd ı ; tan ı d ı k b i r yüz gördüğünde içtenlikle elini sı kar, neşeyle konuşurken birden halan ızın ölümünü an ı msayıp gözleri yaşarı r, acı n ıza ortak olurdu. Bu sabah masan ı n üzerindeki vazoya kı rm ız ı bir

.

amber çiçeği yerleştirmiş, önündeki kara kadife

kaplı inci tepsisinin yan ı na koymuştu . Özenle tıraş olmuş, ellerini yıkamış, tı rnaklarını parlatm ıştı . Kapıyı ardına dek açm ıştı güneş içeri girebilsin diye. Bir şarkı m ı rı ldan ıyor, sağ eliyle de gözbağcı l ı k yapıyordu . Madeni bir parayı

sağ elinin parmakları n ı n eklem yerlerinde ileri

geri yuvarl ıyor, döndü rüyor, para bir görünüp,

bir gözden yitiyordu, hem de göz açı p kapayıncaya dek; üstelik adam ne paraya, ne de parmaklarına bakıyordu. Kapıyı gözetiyor, burnunun altı ndan şarkıs ı n ı m ı rı ldan ıyordu; makineleşmiş parmakları ise şaşı rmadan işlevlerini yapıyordu. Sonra ağ ı r adı mlarla yaklaşan toplulu

ğun ayak seslerini işitti. Sağ elinin parmakları

daha hızl ı çal ışmaya başladı ve Kino kapıda

görü nünce para bir kez daha parlayı p gözden

yitiverdi.

« G ü nayd ı n , dostu m , » dedi iriyarı adam .

«Yardımcı olabilir miyim?»

Kino'nun gözleri güneş ışınlarıyla kamaştı

ğ ı ndan işyerinin loşluğuna birden alışamam ış,

kısılmıştı . Ama al ıcı bir yandan gülümserken ,

b i r yandan d a gözlerini kı rpmadan, acımasızca

dik dik bakıyordu ona, tı pkı bir atmaca gibi. Ve

masan ı n altı ndaki sağ eli madeni parayla gizlice oynuyordu.

« Bir incim var, » dedi Kino. O görkemli inciden sı radan bir şeymiş gibi söz etmesi Kino'nun 6 7

•

yan ı nda duran ağabeyi Juan Tomas'ın hoşu na

gitmemişti . Komşular kap ıda birikmiş içeriyi gözetliyordu ; kimi çocuklar görebilmek içi n pencere parmakl ı klarına tı rmanm ışlar, kimileri de kalabal ı ğ ı n arası ndan emekleyerek geçip el ve dizleri üzerinde izliyorlard ı .

« Bi r incin var demek, » dedi al ıcı. « Kimileyin

düzineyle getiri rler. Peki, görelim bakal ım şu incini. Değerince para vereceğime emin olabilirsin . » Masan ın altındaki parmakları artık çılg ı nca oynuyordu parayla.

Kino inciyi sunuş biçiminin sonucu etki leme

açısı ndan çok önemli olduğunu içgüdüsüyle

sezmişti . Deri keseyi ağ ı r ağ ı r çıkard ı , yumuşak

ve kirli geyik derisini yine ağ ı r ağ ı r ald ı içinden ;

sonra birden koca inciyi kara kadife kapl ı tepsiye yuvarlad ı , ayn ı anda da gözlerini alıcı n ı n yüzüne dikti. Ancak o yüzdeki anlatım hiç mi hiç değişmedi. Kino adam ı n sağ elinin işlevini artık

yapamaz olduğunu göremedi kuşkusuz. Para

tüccarı n eli nden kayarak kucağ ı na düştü ve

parmakları kenetlenerek yumruk oldu. Sonunda

gevşeyen sağ elini ortaya çıkard ı . İşaret parma

ğıyla iri inciye doku ndu ve kara kadifenin üzerinde yuvarladı . Sonra baş parmağ ıyla işaret parmağ ı arasında tutarak kald ı rd ı , gözlerine

yaklaştırd ı ve havada fırı ldak gilıi çevirdi.

Kino soluğunu tuttu. Komşular da solukları n ı

tuttular ve fısı ldaştı lar, « İ nceliyor. -Daha değer

.

biçmed i .- Ederini söylemed i . » Bu tümceler

ağ ızdan ağza geçerek en arkada bulunanlara

bile ulaştı.

Şimdi alıcı n ı n eli başlı başına bir kişi olmuştu sanki. O el iri inciyi yeniden tepsiye attı, işaret parmağ ı küçümsemek amacıyla inciyi şöyle bir dürttü ve şişman adam ı n yüzünde umutsuz

ve aşağ ı layıcı bir gülümseme belirdi.

« Üzgünüm, dostum , » dedi omuzları n ı kaldırarak, incinin değersiz oluşunun kendi suçu olmadığını anlatmak istiyordu sanki .

« Çok değerli bir inci bu , » dedi Kino.

Tüccar inciye bir fiske attı, inci tepsinin kıyıs ı na çarparak geri sıçrad ı .

« Delinin altı n ı n ı duymuşsu ndur umarı m , »

dedi. « Bu inci de işte o altına benziyor, çok i ri.

Kim satın al ı r ki bu nu? Böyle şeylerin satı labileceği bir işyeri bile yok. Tek özelliği görülmemiş

bir şey olmas ı . Şaşkı n l ı ğ ı n ı anl ıyorum, dostu m,

bunu değerli bir inci sanmıştı n, ama değil, üzgünüm. »

Kino'nun yüzü karmakarışık oldu. «Yeryüzünün en güzel incisi bu!» diye haykırd ı . « Hiç kimse böyle bir inci görmemiştir. »

«Tam tersi, » dedi al ıcı. «Çok kaba, hantal.

Az bulunduğu için ilgi çekici olabi lir. Ha, belki

müze al ı r da deniz kabuğu dermesine katar.

Uzun sözün kısası bu inciye bin pesa veriri m . »

Kino'nun yüzü gerildi, öfkesini gizlemedi.

« Bu inci elli bin pesa eder, » dedi. «Sen de biliyorsun bunu, ama beni dolandı rmak istiyorsun.»

Topluluk alıc ı n ı n biçtiğ i değeri duyu nca homurdan maya başladı . Şişman adam halkı n tepkisini görünce korktu.

« Beni böyle suçlamamalısın,» dedi hemen.

« İ nceledim ve bin pesa edeceği kanısına vard ı m . Sen bir de öteki alıcı lara sor. İşyerlerine gidip göster incini ya da istersen onları buraya çağ ı rayım, böylece seni aldatmadığımı anlarsın. Oğlum, baksana ! » diye çağ ı rd ı . Ç ı rak arka kapıdan baş ı n ı uzatı nca da, « Hemen git, kom

şu lardan birkaçı n ı buraya çağ ı r. Nedenini söyleme sakı n , yalnızca benim adıma gelmelerini rica et, » dedi. Sağ eli yeniden masan ı n arkasına geçerek cebinden başka bir madeni para çıkardı ve eklem yerlerinde i leri geri oynatmaya, çevirmeye başlad ı .

Kino'nun komşuları yeniden fısı ldaşmaya

başladı lar. Korktukları başlarına gelmişti . Gerçi

inci çok i riydi, ama olağand ışı bir rengi vard ı ;

kuşkulanmışlar, böyle olacağ ı n ı kestirmişlerdi.

Her şeye karşın bin pesa da yabana atı lacak

para değildi . Yoksul bir adam için önemli bir

varl ı k sayı l ı rd ı . Daha dün hiç parası yokken bugün birden eline bin pesa geçmesi hiç de kötü sayılmazd ı .

Ama Kino öyle düşü n müyordu, gergindi, öf-

kel iydi . Şansı yerlerde sürünüyordu ; ortal ıkta

kurtlar dolaşıyor, akbabalar döneniyordu. Çevresini saran kötülük giderek yoğunlaş ıyordu.

Yaln ızd ı , korunmasızd ı , kimse de ona yardım

etmiyordu. Kötülük Türküsü'nü duyuyordu. Kara kadife kaplı tepsinin üzerinde duran inci p ırıldıyor, i riyarı tüccar gözleri ni ondan ayı ram ıyordu.

İ nci alıcı larından üçü kapıya yanaşı nca kalabal ı k bir an duraksadı , sonra yana çekilerek yol verdi. Şimdi hiç kimse konuşmuyordu, adamların yapacakları bir hareketi, söyleyecekleri bir sözü kaçırı rı m korkusuyla ağz ı n ı bile açm ıyordu. Kino da sessizdi, uyan ı k olmaya çal ışıyordu. S ı rtına birinin dokunduğunu duydu ve döndü . Juana'n ı n gözlerine baktı . Başını öne çevirdiğinde güçlenmiş, gücü yenilenmişti.

Tüccarlar ne birbirlerine ne de inciye baktı lar.

Masan ı n arkasında oturan adam konuştu .

«Gördüğünüz şu inciye bir değer biçtim. Ama

sahibi önerdiğim paran ı n incinin gerçek değeri

olmad ı ğ ı n ı ileri sürüyor. Sizden şunu .. . şu şeyi

incelemenizi rica ediyoru m . Ne düşündüğünüzü herkesin önünde açı klayın. Görüyorsun , »

dedi Kino'ya dönerek, «önerdiğim parayı söylemiyoru m . »

Çok zayıf bir adam olan i l k tüccar inci ancak

o sı rada gözüne ilişmiş izlenimini vermeye ça-

lıştı . Eline ald ı , baş parmağ ı ile işaret parmağ ı

aras ı nda tuttu , evirip çevirdi , inceledi, sonra kü

çü mseyerek tepsiye fırlattı .

« Bu tartışmaya girmek istemiyorum , » dedi

soğuk bir sesle. « Hiçbir öneride bulunmayaca

ğ ı m , çünkü inciyi beğenmedim, satın almak da

istemiyorum. Bu koca şeye inci demek için bin

tan ı k gerek. » İ nce dudakları n ı bükmüştü .

İkinci tüccar ald ı inciyi ; ufak tefek, utangaç

bir adamd ı . Dikkatle inceledi, sonra cebinden

bir büyüteç çıkarı p biraz da onunla baktı .

« Camdan yapı lanlar bu ndan daha iyi , » dedi.

« Bu tü r inciler çok yumuşaktı rlar, tebeşire benzerler. Birkaç ay içinde rengi solar ve inci ölür.

Bak istersen . » Büyüteci Kino'ya uzatarak nasıl

bakı lacağ ı n ı gösterdi ve Kino o güne dek hiçbir

incinin yüzeyini büyütülmüş olarak görmediğinden şekiller karşısı nda çok şaş ı rd ı .

Üçü ncü tüccar inciyi Kino'nun elinden ald ı .

· « Böyle şeyler seven ve satın alan birini tan ı m ıyoru m , » dedi. « Ben beş yüz pesa öneriyoru m, altı yüz pesaya da satarı m . »

Kino öfkeyle incisini adam ı n elinden ald ı . Yeniden geyik derisine sardı ve gömleğinin cebine yerleştirdi.

Masan ın arkası nda otu ran adam konuştu bu

kez. «Aptallık olacak, ama ilk önerim hala ge

çerli . Bin pesaya ne dersin?» diye sordu. Kino

inciyi çoktan kald ı rmıştı .

'

« Beni dolandı rmaya çal ışıyorsunuz , » dedi

Kino kızg ı n l ı kla. « İ ncimi burada satmayacağ ı m ;

başka kasabalara, kentlere götü receği m . Başkente gideceğim.»

Tüccarlar bir an birbirlerine baktılar. Oynadıkları oyunda çok ileri gitmişler, pazarl ığı becerememişlerdi. İ nciyi Kino'dan alamayınca cezaland ı rı lacakları nı biliyorlard ı . Masan ı n arkas ı nda oturan tüccar, « Hadi bin beş yüz olsu n , » dedi.

Ama Kino s ı rtını onlara dönmüştü bile. Kalabal ı ğ ı n aras ından kendine yol açıp ilerledi. Kulakları uğulduyordu, nabzı yükselmiş, yüreği göğsünden fı rlayacak gibiydi. Toplananları itiştiriyor, uzun ad ım larla yürüyordu. Juana onu izliyor, yetişmek için koşuyordu.

Akşam olu nca komşular çal ıdan yapılmış kulübelerine çekildiler. Bir yandan kuru fasu lye ile ekmekten oluşan yemeklerini yerken, bir yandan da sabahki olayı tartışıyorlad ı . Bilmiyorlard ı , anlam ıyorlard ı demek ki; Kino'nun incisini son derecede güzel ve kusursuz sanm ışlard ı ,

çünkü daha önce o denli i ri bir inci hiç görmemişlerdi ve tüccarlar kuşkusuz kendilerinden daha iyi tan ıyorlard ı incileri .

« Dikkat ettiniz m i , » diyorlard ı . «Adamlar birbirleriyle hiç konuşmad ı lar, tartışmadı lar, ama sonuçta ayn ı yarg ıya vard ı lar. Üçü de incinin

değersiz olduğunu söylediler. »

«Ya öyle konuşmak üzere önceden anlaştılarsa ! »

« Eğer gerçek dediğin gibiyse biz yaşam ı m ız

boyunca aldatılıyoruz demektir. »

« Ki no bin beş yüz pesayı alsa iyi ederdi , »

dediler kimileri . Hiç d e azı msanacak para deği ldi çünkü. O denli çok parayı Kino nerede görmüştü ? Doğrusu inatçı bir aptaldı o. Ya bir de gerçekten başkente gidip de incisine alıcı bulamazsa.

« Üstelik kasabadaki tüccarlara da meydan

okud u , » dediler başkalar ı . Onlar Kino'nun incileriyle bir daha hiç ilgilenmeyecek, satın almayacaklardı . Belki de Kino kendi elleriyle sonunu hazırlam ış, kendini yok etm işti .

« Kino yürekli bir adam , » dedi kimi komşu ları . « Kino hakl ı , davran ışı ndan hepimiz ders almalıyız, onunla övü nmeliyiz. »

Kino evinde, yatağ ı n ı n üzerine bağdaş kurdu. İ ncisini ocak taşlarından birinin altına gömmüştü . Gözlerini hasır döşeğe dikti, bir süre sonra çaprazlama örgüler kafası nda dans etmeye başlad ı . Kendi dünyas ı n ı yitirmiş, bir başkas ı n ı da elde edememişti . Korkuyordu. Yaşam ı boyunca evinden hiç uzaklaşmamıştı . Tanımad ı ğ ı insanlardan, bilmediği yerlerden korkard ı . Başkent dedikleri, hiç görmediği o yabansı devden ürkerdi. Oraya varmak için sulardan

geçmek, dağlar aşmak, en az bin mil yürümek

. `

.

gerekirdi ve her mil korkunçtu. Ne var ki Kino

eski dünyas ı n ı yitirmişti , yeni bir dünyaya tırman mak zoru ndayd ı . G elecek içi n ku rduğu düşler gerçekleşmeliydi, yok edilemezdi. Üstelik « Başkente gideceğim,» demişti . Sözünde durmal ı , gitmeliydi. Karar vermekle başkente

giden yolun yarısını aşm ı ş oluyordu zaten.

İ nciyi gömerken Juana Ki no'yu izlem işti.

Son ra Coyotito'yu temizlerken ve emzirirken de

gözlerini kocası ndan ayı rmamıştı. Şimdi de ak

şam yemeği için mısı r ekmeğini hazı rlıyordu.

Juan Tomas içeri girdi ve Kino'nun yan ı na

bağdaş kurup oturdu, uzun süre konuşmad ı .

Sonunda Kino sordu.

« Başka ne yapabilirdim ? Hepsi birer doland ı rıcı . »

Juan Tomas kardeşini onaylarcası na baş ı n ı

sallad ı . Kendisinden büyük olduğu için Kino

ağabeyine akı l danışıyordu.

« Bilemiyoru m , » dedi J uan Tomas. « Doğdu

ğumuz andan tabuta girdiğimiz güne dek doland ı rı ld ı ğ ı mızı hepimiz biliyoruz, ama iyi kötü ya

şıyoruz işte. Sen yalnız i nci tüccarları na değil,

yı l lard ı r süregelen düzene, yaşam biçimine

başkald ı rd ı n . Korkuyorum Kino, senin ad ı n a

korkuyorum . »

«Açl ıktan başka korkacak neyim var? » diye

sordu Kino.

Ama Juan Tomas baş ı n ı sal larken düşünceliydi.

« Hepimiz her şeyden korkmalıyız. Diyelim ki

sen haklısın -diyelim ki incin çok değerli- oyun

bitecek mi san ıyorsun?»

« Ne demek istiyorsun?»

« Bilmiyoru m , » dedi Juan Tomas. «Ama senin için kayg ı lanıyoru m . Üzerinde yürüdüğün yol yeni ve nereye gittiğini bilmiyorsun . »

«Yürüyeceğim, hem d e koşarak yürüyece-

ğim bu yolda, » dedi Kino.

« Evet, » dedi Juan Tomas. «Yü rümel isi n .

Ama başkentte farkl ı koşullar bu lacağ ı n ı sanmıyoru m . Burada hiç değilse dostların var, ben varı m, kardeşin. Orada yapayalnız olacaks ı n . »

« Peki, ne yapabilirim, s e n söyle!» diye haykı rd ı ki no. « Bu adamlar kıyıcı , haksızl ı k ediyorlar. Oğlumun şansına sald ı rıyorlar, geleceğini yok etmeye çal ışıyorlar. Dostlarım beni koruyacaklar, bana yard ı m edecekler. »

«Sana yard ım etmek onları n erincini bozmadığı sü rece ancak, » dedi Juan Tomas ve ayağa kalktı , «Tanrı seni korusu n ! »

«Tanrı seni korusun , » dedi Kino, ağabeyi ne

bakmadan ; ağzı ndan dökülen sözcükler öyle

soğuktu ki kendisi bile ü rpermişti .

Juan Tomas gittikten sonra daha uzun süre

Kino yatağ ı nda oturdu. Uyuşukluk çökmüştü

üstü ne, biraz da umutsuzluğa düşmüştü . Her

yol kapal ı görün üyordu. Kulakları nda yalnızca

Düşman ı n Türküsü çınl ıyordu. Akl ı geriye, halk ı n ı n verdiği armağana gitti, o i nsanlar Ki no'nun sevincine de acısına da ortak olmuşlard ı .

Gecf!yi dinliyor, h e r sesi duyuyordu. Ağaç

dalları na konmuş kuşları n uykulu cıvı ltıs ı n ı , kedi lerin aşk mırıltısı n ı , ku msalı yı kayan dalgaların sesini, enginlerin fısı ltı s ı n ı duyuyordu. Sular çeki lirken kıyıya vuran yosu nların keskin kokusu geliyordu burnuna. Çalı çırp ı n ı n canland ı rdı

ğ ı ateşin göz kamaştı rıcı yalazları yatağ ı n üzerinde oynaşan şekiller çiziyordu.

Juana kocas ı n ı izlerken kayg ı l ıyd ı . Onu iyi

tan ı rd ı , yapacağ ı en büyük yard ı m konuşmak,

ama yan ı ndan da ayrı lmamaktı . Düşman ı n Türküsü'nü kendisi de duyuyorm uşças ı na Aile Tü rküsü'nü m ı rı ldanarak ona karşı savaşıyor, ailesinin bütü nlüğünü, güvenliğini, sıcaklığı n ı korumaya çal ışıyordu. Coyotito'yu kollarına ald ı , kötülükleri uzak tutmak içi n oğ lunun yüzüne bakarak söyledi şarkısı n ı . O karan lık türkünün gözdağ ı vermesine, korkutmaya çal ışmasına ald ı rmıyor, sesi giderek daha g üçlü, yürekli çıkıyord u .

Kino yerinden kımıldamad ı , yemek d e istemedi. Bakışları değişmişti, kendinden geçmiş

gibiydi. Açıkgöz, uyan ı k düşman ı n ku lübenin

d ı ş ı nda olduğunu duyuyord u , kimi karan l ı k,

emekleyen şeyler dışarı çıkmas ı n ı bekliyorlar-

d ı . Ü rkütücü bir gölge ona meydan okuyor, savaşmaya çağ ı rıyordu. Sağ elini gömleğinin altına sokup bıçağ ı n ı yoklad ı ; gözleri büyüdü, aya

ğa kalkıp kapıya yöneldi.

Juana kocasını durdurmak istedi, elini kald ırdı ve ağzı korkudan açı k kald ı . Bir dakika boyunca Kino gözlerini karanlığa dikti, sonra dışarı çıktı. Juana saldı rıyı duydu, boğuşmayı da.

Bir an korkudan donakaldı, dudakları bir kedininki gibi gerildi. Coyotito'yu yere bıraktı . Ocaktan bir taş alıp dışarı fı rlad ı , ama boğuşma bitmişti . Kino yerde yatıyor, ayağa kalkmaya çal ı

şıyordu, yan ı nda da hiç kimse yoktu, yaln ızca

gölgeler, dalgaları n sesi ve enginlerin fısı ltısı .

Ancak kötülük dört yanları n ı sarsm ıştı ; bahçeyi

çevreleyen çitin arkas ı na gizlenmişti , kulübenin

yan ı na çömelmişti, havada çark ediyordu.

Juana taşı yere bıraktı , kolları n ı Kino'ya dolayıp ayağa kalkmas ı na yard ı m etti, eve gidene dek destek oldu . Alnı ndan aşağ ı kan süzü lüyordu. Yanağ ı nda, kulağ ı ndan çenesine doğru derin bir kesik vard ı ; derin, kanayan bir bıçak yarası . Bilincini kısmen yitirmiş gibiydi, başı bir yandan öbü r yana sallan ıyordu. Gömleği y ı rtılmış, pantolonu aşağ ı düşmüştü. Juana kocasın ı yatağa otu rttu, yüzünde p ı htılaşmaya başlayan kan ı eteğiyle sildi. Küçük bir testiyle pulque getirdi, içsin diye. Kino olayı usundan kovmak

için durmadan baş ı n ı sall ıyordu.

« Kimdi?» diye sordu Juana.

« Bilmiyoru m , » dedi Kino. « Görmedim.»

Şimdi Juana toprak kapla su getirmiş , koca-

s ı n ı n yüzü ndeki yarayı temizliyordu, o ise şaşkı n şaşkın gözlerini boşluğa dikmişti .

« Kino, kocam, » dedi J uana ve Kino gözlerini

karıs ı na çevirdi. « Beni duyuyor musun?»

« Duyuyorum,» dedi duygusuzca.

« Ki no, bu inci kötülüğün ta kendisi . O bizi

yok etmeden biz onu yok edelim. İki taş arasına koyup ezelim. Atal ı m , denize atalı m , geldiği yere gönderelim. Kino, bu inci kötülük getiriyor,

kötülük!»

O konuştukça Kino'nun gözlerindeki ışıltı geri geldi, öfkeyle parladı lar, kasları gerildi, istemi depreşti .

«YO , » dedi. «Savaşacağ ım, yeneceğim ! O

inci bizim tek şansı m ız. Almaya çalışıyorlar. »

Yu mruğunu döşeğe indirdi. «Ama kimseye bırakmayacağı m onu , » dedi . Sonra gözlerindeki öfke silindi, sevgiyle Juana'nın omzunu okşad ı .

« İnan bana, » dedi. « Ben güçlü bir erkeğim.»

Yüzündeki anlam değişmişti .

«Gün ağarı nca sandal ı m ıza binip denize açıl ı rız, sonra dağları aşı p başkente varı rız, sen ve ben . Kimse dolandı ramayacak bizi. Bana, erke

ğine güven.»

« Ki no, » dedi Juana boğuk bir sesle. « Korku-

yoru m. Bir erkek de öldürülebilir. Beni dinle, inciyi denize atal ı m . »

« Sus, » dedi Kino öfkeyle. « Kes sesini. Ben

erkeğim, diyorum sana. » Juana sustu , çünkü

kocası öyle buyu rmuştu .

« Biraz uyuyal ı m , » dedi Kino. «Alacakaranl ı kta yola çı kacağ ız. Benimle gitmekten korkmuyorsun, değil mi?»

«YO, » dedi.

Kino'nun bakışları sıcaktı, karısının yanağ ı n ı

okşad ı , « Uyuyal ı m artık, » dedi.

:

BEŞİNCİ BÖLÜM

İ lk horoz ötmeden ay gökyüzünde iyice yükselmişti . Kino gözlmini açtı , yan ı nda bir kımıltı duymuştu , ama kendisi kı m ı ldamad ı . Yaln ızca

gözleriyle karanl ı ğ ı kolaçan etti. Çal ıdan yapılmış evin deliklerinden içeri sızan donuk ay ışı

ğ ı nda Juana'n ın sessizce yataktan kalktığ ı n ı

gördü. Ocağa yaklaştı . Öyle özenle çal ışıyordu

ki ocak taş ı n ı kaldırı rken bile hemen hemen hiç

ses çıkarmad ı . Sonra bir gölge gibi kapıya yöneldi. Asma yatağ ı n yan ı nda durarak bir an Coyotito'ya baktı ve kulübeden d ışarı çıktı .

Kino öfkelendi, öfkesi köpürüp taştı . Ayağa

f ı rlad ı ve sessizce karısını izlemeye başlad ı .

Tez tez kıyıya yürüyen Juana' n ı n ayak seslerini

duyabiliyordu. Öfkeden kuduruyor, tepesi atıyordu. Juana bahçeyi çevreleyen çiti aştı . Kü

çük kaya parçaları n ı n üzerinde tökezleye sendeleye yürüyor, suya ulaşmaya çal ışıyordu. Birden kocas ı n ı n geldiğini anlad ı ve koşmaya başlad ı . İ nciyi atmak içi n kolunu kald ı rınca Kino üzeri ne atı ld ı , kolunu yakalayıp inciyi elinden

ald ı . Yüzü ne bir yumruk i ndirince Juana kayala-

rın üzerine kapaklandı , bir de tekme attı. Donuk

ay ışığ ında dalgaları n karısına çarptığ ı n ı , eteğinin yüzdüğü nü, su çekilince de bacakları na yapıştığ ı n ı görüyordu.

Kino bir süre dişlerini g ıcı rdatarak baktı karısı na. Yı lan gibi tıslıyord u . Juana ise büyü müş, ama korkusuz gözlerle bakıyordu kocası na, tıpkı kasabı n önüne uzan m ı ş kesilmeye haz ı r bir koyun gibi. Kino'nun usundan geçenleri anlamıştı, öldürmek istiyordu. Varsı n öldürsün, diye düşündü. Karşı koymayacak, sesini bile çı karmayacaktı . Ve Kino'nun öfkesi dindi, yerini tiksinti ald ı . S ı rtını dönerek ku msal ı geçti, evine yöneldi. Duyguları karmakarışık olmuştu .

Tam çiti geçip bahçeye gi rmişti ki h ızla yaklaşan bir gölge gördü. Hemen bıçağ ı na sarı ldı ve insana benzeyen karaltıya saplad ı . O s ı rada

bıçağ ı elinden al ındı ve dizüstü düştü , sonra

yere serildi. Açgözlü parmaklar giysilerini araştırıyor, her yan ı nda çılg ı nca dolaşıyordu. Ve inci elinden düştü, yolaktaki küçük bir taşın ard ına gizlendi. Ay ışığında parl ıyor, göz kamaştırıyordu. Juana sürü nerek çıktı sudan , kayalardan ku rtulup güçlükle kumsala attı kendini. Yüzü uyuşmuştu , Kino'nun tekmelediği yer ağrıyordu. Bir süre dizlerinin üzerinde durmaya çal ıştı , ıslak eteği gövdesine yapışm ıştı . Kino'ya h iç kızm ıyordu. « Ben bir e rkeğim,» demişti. Bu

sözlerden Juana çok şey anl ıyordu, kocası yarı

:

tanrı , yarı deliydi. Gücünün dağları, denizleri

aşmak için yeterli olduğunu san ıyordu. Jua�a

kad ı nlara özgü bir duyguyla biliyordu ki dağ ve

deniz kendilerini yenmeye çal ışan insanı öldürürler, boğarlar, ama bunu Kino'ya anlatamıyordu. Zaten onu erkek yapan , yarı tanrı, yarı deli yapan da bu özelliklere şaşı rmasına karşın erkeksiz yaşayamazd ı . Bu özellikleri tan ıyor, kabulleniyordu. Kuşkusuz kocas ı n ı izleyecek, hep yan ı nda olacaktı, tersini düşünmek olas ı değildi. Kimileyin de kad ı n ı n mantığ ı , uyarı ları , koruma duygusu erkeği güç durumlardan ku rtarı rd ı .

Ayağa kalkmaya çal ışı rken can ı çok acıyordu,

avuçlarını kıyıya vuran küçük dalgalara batırıp

tuzlu suyla yaralı yüzünü yıkad ı , sonra da sürünerek kumsaldan kulübeye doğru tı rmanmaya başlad ı .

Gü neyden gelen kü me küme bulutlar gökyüzün ü sarm ıştı. Donuk ay kimileyin bulutları n ard ı na gizleniyor, kimileyin ortaya çıkıyordu ; öyle ki Juana yürürken yolunu bir an görebiliyor, bir

an karanl ı kta kalıyordu. Sırt ağrısı ndan iki büklüm olmuştu, başı öne eğikti . Çiti geçip bahçeye girerken ay bu lutların arası ndayd ı . Bir saniye sonra ay ortaya çıkı nca yolaktaki taşın arkasına yuvarlan mış iri incinin parı ltısı n ı gördü.

Hemen diz çöküp ald ı . Ay yine bulutların karanlığına gömüldü. Juana bir süre düzlerinin üzerinde kald ı , düşünüyordu . Başladığı işi bitirmeli 83

miydi? Kıyıya dönüp inciyi denize atmalı m ıyd ı ?

O düşünürken ay bu lutlar ı n aras ından sıyrı lıp

ortalığı ayd ı nlattı ve Juana yerde uzanmış iki

insan karaltısı gördü. İ leriye atı ld ı . Biri Kino'ydu. Öteki bir yabancıyd ı , boğazı ndan koyu renkli, parlak bir sıvı sızıyordu.

Kino güçlükle kı m ı ldayabiliyordu. Kolları, bacakları tıpkı ezilmiş bir böceğinkiler gibi yerinden kalkm ıyordu. Bir şeyler m ı rıldan ıyor, ama ne dediği anlaş ı lmıyordu. Juana o anda artık

eski yaşantı larına dönmenin bir düş olduğunu

anlad ı . Yalakta bir ölü, yan ı nda da Ki no'nun bı

çağ ı vard ı . Juana inciyi bulmadan önceki ya

şamlarından, eski mutlu günlerinden hep bir

şeyler kurtarmaya çalışmış, ne var ki başaramam ı ştı . O günlere yeniden dönmek olası de

ğildi. Bunu bildiği için geçmişi geride bı raktı,

şimdi kendilerini kurtarmaktan başka yapacak

şey yoktu .

Ağrıları n ı unutmuştu , artık yavaş değildi devinimleri. Yolaktaki ölüyü h ızla sürükleyerek çal ı ları n arasına gizledi. Kocasına yaklaşarak ıslak eteğiyle yüzünü sildi . Kino yavaş yavaş kendine geliyordu.

« İ nciyi ald ı lar, yitirdim onu,» diye m ı rı ldan d ı .

« Bitti , h e r şey bitti. İ nciyi yitirdim . »

Juana kocası n ı hasta bir çocukmuşcasına

avutuyordu.

«Sus,» dedi. « İ ncin bu rada. Yalakta bir taşı n

arkası nda buldum. Beni duyuyor musun? İncin

burada. Anlıyorsun değil mi? Bir adam öldürdün. Kaçmalıyız bu radan . Bizi arayacaklar, izleyecekler, anl ıyor musun? Gün ağarmadan buralardan gitmiş olmalıyız . »

« Bana sald ı rd ı lar, » dedi Kino güçlükle.

« Kendimi korumak için vurdum . »

« Dünü an ı msam ıyor musun?» diye sordu

Juana. «Kendini savu nabilir misin san ıyorsun,

kasabadaki tüccarları unuttu n mu? Bu sözlerinin ne yararı olur?»

Kino derin bir soluk aldı ve güçsüzlüğüyle

savaştı .

« Haklısın,» dedi. « Kendimi savunamam . » İstemi depreşti ve yeniden bir erkek oldu.

« Eve git ve Coyotito'yu getir, » dedi. « Ne kadar m ısır varsa hepsini getir. Ben de sandalı suya indireyim de hemen gidelim.»

B ıçağ ı n ı aldı ve ayağa kalktı. Sendeleyerek

kumsala doğru yürüdü , sandal ı n ı n yan ı na vard ı . Ay ışığı ortal ığı ayd ı nlatınca kanonun dibinde koca bir delik açı lmış olduğunu gördü. Şiddetli bir öfkeyle dağlandı yüreği. Ailesinin üzerine karanlık çökmüştü. Düşman ı n Türküsü geceyi sarm ış, dalgaları n m ı rıltısını susturup çığl ı k atıyor, ezgiler mangrovlara ası l ı kalıyordu.

Büyükbabası ndan kalan kano, kim bilir kaç kez

boyanm ıştı , o kano yarı lm ıştı . Akl ı n almayacağ ı

..

kadar büyük bir kötü lük yapıl m ıştı. Bir insan öldürmekten daha da kötüydü bir kano öldürmek.

Çünkü kanonun oğulları olmazdı , kendini savunamazd ı ve yaralı bir kano iyileşemezdi. Şimdi Kino'nun öfkesine bir de acı eklenmişti . Acıyla

gerilmiş, hayvanlaşmıştı ; gizlenecek, saldı racak, yaln ız kendisini ve ailesini korumak için ya

şayacaktı. Başındaki ağrıyı duymuyordu bile.

Kulübesine giden yolda h ızla yürümeye başlad ı . Komşuları ndan birinin kanosun u almak akl ına bile gelmemişti. Böyle bir şey kano delmekten daha da büyük kötü lüktü Kino'ya göre.

Horozlar ötmeye başlad ı , tan yeri neredeyse

ağaracaktı . Ocaklardan ç ıkan duman çal ıdan

yapı lmış kulübelerin duvarları ndan dışarı sızıyor, mısı r ekmeğinin kokusu havada yayılıyordu. Kuşlar çalı ları n arası ndan seyirtirken ötüşüyorlard ı . Ay ışığı iyice don uklaşmış, gücünü yitirmişti . Bulutlar güneyde yoğunlaşıyorlard ı . H ı zı arada bir yükselen yel Körfez'e doğru esiyor, fı rtı na kopacağ ı n ı haberliyordu, hava du rmadan

değişiyordu.

İvecen adı mlarla evine yürüyen Kino'nun yüreğini şimdi dalga dalga sevinç kapl ıyordu. Artık düşünceleri karmakarış ı k değildi, çünkü yap ılacak tek şey vard ı . Kino'nun eli önce gömle

ğinin iç cebindeki iri inciye gitti, sonra da yine

gömleğinin altı nda ası l ı duran bıçağ ı n ı yokladı .

Biraz ilerde ateşe benzer bir parlaklı k gördü ;

aradan bir-iki saniye geçmeden yalazlar gökyüzüne doğru kü kredi ve yol ayd ı nlandı . Kino fırlad ı , koşmaya başlad ı , yanan kendi eviydi, biliyordu. Ve iyi biliyordu ki çal ıdan yapılma bu evler birkaç dakikada yan ı p yerle bir olurdu. Evine koşarken biri de ona doğru geliyord u : Juana'ydı , Coyotito'yu kucağ ı n a almış, Kino'nun om uzları nı örttüğü battaniyeyi de sıkıca kavram ıştı . Çocuk ürkmüş, inliyordu. Juana çok korkmuş, gözleri yuvaları ndan uğram ıştı. Kino evinin yan ı p kül olduğunu gördü, karısına hiçbir şey sormad ı , çünkü biliyordu. Juana yine de

anlattı.

« Didik didik her yan ı aramışlar, yeri kazmışlar, çocuğun beşiğini bile devirmişler .. . Ev yıkıntıya dönmüştü, ben içeriye girer gi rmez de ate

şe verdiler.»

Yanan evden yükselen yalazlar Kino'nun yüzünü aydı nlattı .

« Kimdi?» diye sordu dişlerinin arasından .

« Bilmiyorum , » dedi Juana. « Karan l ı k insanlar. »

Şimdi komşular evlerinden d ışarı fırl ıyorlardı .

Oraya buraya düşen kıvılcı mları izliyor, üzerlerine basıp söndürüyor, kendi evlerini kurtarmaya çal ışıyorlardı . Kino birden korkuya kapıldı.

Ayd ı n l ı k korkutmuştu onu. Yalağ ı n yan ı nda, ça-

lı ları n arası nda uzanan ölüyü an ı msad ı . Juana'yı kolundan çekti ve yalazları n ayd ı nlatmadığı bir evin gölgesine sığındılar; artık ışıktan çekiniyordu. Bir an düşündü, sonra karanlık

yerleri izleyerek kardeşi J uan Tomas'ın evine

vardı. Kapıdan girip Juana'yı da içeri çekti. Dı

şarda çocuklar çığlık atıyor, komşular bağrışıyorlard ı , çünkü onlar Kino, Juana ve Coyotito'nun da yanan evde olduğunu sanıyorlardı .

Juan Tomas'ı n evi hemen hemen Kino'nun

evinin ayn ısıyd ı ; zaten bütün çal ıdan yapılma

evler birbirine benzerdi. Hepsinin duvarları ndan

içeriye ışık ve hava sızard ı , öyle ki Juana i le Kino köşede otururken gökyüzüne çıkan yalazları görebiliyorlard ı . Yalazlar çılgı nca, öfkeyle yükseliyorlardı . Sonra dam ı n çöküşünü gördüler ve yangın birden söndü , tı pkı birden başladığı gibi. Dostları n ı n ağlayışları n ı , haykı rışların ı , Apolonia'nın acı çığlıkları n ı duyabiliyorlardı .

Apolonia ölenin e n yakı n kad ı n akrabası olarak

ağıt okumaya başlad ı .

Bir ara Apolonia baş ındakinin eski atkısı olduğunu sezdi ve yeni, güzel atkısını almak üzere eve koştu. Duvarı n dibindeki kutuyu araştırırken Kino'nun sesini duydu. «Apolonia, ağlama, bize bir şey olmad ı . »

« Nası l geldiniz buraya?» diye sordu.

«Şimdi hiçbir şey sorma, » dedi Kino. « He-

men git, Juan Tomas'ı buraya getir, başka kimseye de sakı n bir şey söyleme, bizim için son derece önemli. »

Apolonia bir an durdu, elleri umarsızca önüne düştü. «Olur, kardeşim , » dedi sonra.

Birkaç dakika içinde Juan Tomas geldi. Bir

mum yaktı ve korkudan bir köşede çömelen Kino ile Juana'n ı n yanı n a gitti .

«Apolonia, kapıya göz kulak ol. Kimseyi içeri alma, » dedi.

Juan Tomas Kino'dan büyüktü, buyururcasına sordu :

«Anlat, kardeşim, ne oldu?»

« Karanl ı kta saldı rıya uğrad ı m , » dedi Kino.

«Ve boğuşurken adamı öldürdüm . »

« Kimi?» diye sordu Juan Tomas.

« Bilmiyorum , çok karanl ıktı, göremedim. Zaten her şey, her yer karanlık; yan ı m , yörem karanlık.»

« Hep şu inci yüzünde n , » dedi Juan Tomas

« İ ncide uğursuzluk var. Satmal ıyd ı n onu, satıp

ku rtu lmal ıyd ı n uğursuzluktan. Belki hala satabilir ve eski erincine kavuşabilirsi n . »

« Nası l olur, can ı mdan daha değerli olan onurumu kırd ı lar, aşağ ı lad ı lar beni. Kanomu deldiler, evimi yaktı lar, üstelik çal ı ların arası nda da bir

ölü var. Artık kurtuluş u mudu yok. Bizi saklamalısın, kardeşim.»

Kino dikkatle ağabeyine bakıyordu. Birden

gözlerinin kayg ıyla dolduğunu gördü ve önerisini geri çevirir korkusuyla atı ldı, «Çok değil yaln ızca bir gün,» dedi. «Aradan bir gün geçip de akşam olana dek, karanl ı k bası nca gideriz.»

« Saklayacağ ı m sizi,» dedi Juan Tomas.

« Sizi güç durumda bırakmak istemem,» dedi

Kino, « Biliyorum, artık bir cüzzamlı gibiyim. Geceleyin kaçacağı m ve kurtu lacaksınız.»

« Sizi k_oruyacağ ı m , » dedi Juan Tomas ve karısına seslendi. «Apolonia, kapıyı kapa. Kino'nun burada olduğunu sakın kimseye söyleme. »

Gün boyunca dört duvar aras ında ses çı karmadan oturdular. Komşuları n kendilerinden söz ettiğini duydular. Duvarlardaki aralı klardan onları izlediler; kü llerin arası nda kemiklerini arıyorlardı . Sandallarının da parçaland ığı haberini duyan dostları n ı n nas ı l beyinlerinden vurulmu

şa döndüklerini gördüler. Juan Tomas kuşku

uyand ırmamak için arada bir d ışarı çıkıp kom

şuların arasına katılıyord u . Kino, Juana ve Coyotito'nun baş ı na neler gelmiş olabileceği konusunda düşüncelerini söylüyordu.

«Güneye gitmiş olmalı lar. Başlarına dolanan

kötülüklerden kurtulmak için kıyı boyunca kaçm ı ş olmal ılar, » dedi aralarından birine.

«Kino denizden kopamaz . Başka bir sandalla denize çıkmış olmal ı , » dedi bir dostuna.

«Apolonia üzüntüsünden hastaland ı . »

O gün yelin hızı giderek arttı . Dalgalar Körfez'i dövmeye, kıyıdaki otları koparmaya başladılar. Yel çal ıdan yapılmış evlerin aralıkları ndan içeri g iriyordu. Denize açı lan bir sandalı n güvenlikte olamayacağ ı apaçık ortadayd ı .

« Kino gitti . Sandalla çıktıysa eğer çoktan bo

ğulmuştur, » diyordu Juan Tomas bu kez de.

Her dışarı çıkışı nda komşuları ndan bir şeyler

ödü nç alıp dönüyordu. Küçük bir has ı r sepet

dolusu kı rmızı fasulye, su kabağı ndan yapılmış

bir kapla pirinç, kurutulmuş biber ve tuz getirmişti. Son ra bir de bıçak getirdi, kırk beş santimetre uzunluğunda ve ağ ı rd ı ; küçük bir balta gibi, hem araç, hem de silahtı . B ıçağ ı gören Kino'nun gözleri parladı , al ı p okşad ı , baş parma

ğ ıyla keskin olup olmad ı ğ ı n ı yoklad ı .

Yel Körfez'e doğru eserken suyu köpürtüyor,

apak yapıyordu. Kıyıdaki mangrovlar ürkmüş

sığır sürüleri gibi suya dal ı p çıkıyorlard ı . Karadan yükselen kum ve toz denizin üzerindeki bulut kümelerine ası lıyordu . Bir süre sonra yel bulutları sürükledi, gökyüzü durulaştı, kum ve toz kar gibi savrulmaya başlad ı .

Akşam yaklaşı rken Juan Tomas kardeşiyle

uzun uzun konuştu.

« Nereye gideceksi n?» diye sordu.

« Kuzeye,» dedi Kino. « Kuzeyde kentler olduğunu duymuştu m . »

« Sakı n kıyıyı izleme, » dedi Juan Tomas .

9 1

« Kıyıyı araştı rmak üzere harekete geçiyorlar.

Kentteki tüccarlar peşini bı rakmayacak, seni

her yerde arayacaklar. İncin hala yan ı nda mı?»

«Yan ı mda, » dedi Kino. « Saklayacağ ı m . Birine armağan edebilirdim, ama etmedim. Başıma bela olmasına karşı n saklayacağı m , çünkü bu

inci benim yaşam ı m . » Bakışları nda neler okunmuyordu ki , inat, öfke, kıyıcılık .. .

O sı rada Coyotito ağlad ı , Juana onu susturmak için bir ninni m ırıldanmaya başladı .

«Yel esmesi iyidir, » dedi Juan Tomas. «Ayak

izleriniz belli olmaz . »

Karan lık basınca ayrı ld ılar evden. Ay henüz

yükselmemişti. Juana Coyotito'yu sırtına yerleştirmiş, atkısıyla da iyice sarm ıştı ve çocuk yanağ ı n ı annesinin omzuna dayam ış uyuyordu.

Bebeği saran atkının bir ucu Juana'n ı n burnunu

koruyor, sağl ığa dokunan havayı solumas ı n ı

engelliyordu. Juan Tomas kardeşine sarı ldı ve

iki yanağ ı ndan öptü.

«Tanrı seni korusu n , » dedi, sözleri ölümü

anımsatıyordu. « İ nciyi hala yan ı nda tutacak mısın?»

« Bu inci artık benim can ı m , ruhum, onurum , » dedi Kino. «Onsuz her şeyimi yitiririm.

Tanrı seni de korusun . »

.

ALTINCI BÖLÜM

Yel giderek azıtm ıştı ; kum , küçük taş ve çubuklar oraya buraya savruluyordu. Juana atkısı na, Kino battaniyesine sı kıca sarıld ı lar burunları n ı da iyice örtüp yola çıktı lar. Yel bulutları sü rükleyip götürmüştü , karanl ı k gökyüzü nde

yıldızlar çok soğuk görünüyorlard ı . İkisi de dikkatle yürüyor, ses çı karmamaya çalışıyorlard ı .

Kentin merkezinden sakınmışlardı, çünkü uykusu kaçm ış biri onları görebilird i ; karanl ı kta en ufak kımıltı göze çarpardı . Kentin çevresindeki

yoldan geçerek kuzeye yöneldiler -Kino yıldızlara bakarak saptad ı yönünü.- ve toprak bir yola saptı lar. Bu yol onları Kutsal Meryem'in bulunduğu Loreta köyüne götü recekti .

Yel estikçe kum savruluyor, Kino'nun ayak

bi leklerine çarpıyordu . Kino mutluydu, çü nkü

arkaları nda iz kalmad ığ ı na emindi. Yıldızlardan

gelen ışık yürüdükleri dar yolu ayd ı nlatıyordu .

Kendisini izleyen Juana' n ı n ayak seslerini duyuyordu. H ızlı, ama sessiz yürüyor, Juana ona yetişmek için koşmak zorunda kal ıyordu.

Kino'da ki mi eski duygular, yıllarca öncesinin

halkı na özgü duygu lar uyandı . Geceleyin gezinen karaltı lar, karanl ı k korkutuyordu onu ; içinde hayvanca bir şeyler kıpırd ı yordu. Önlemli, ayn ı

zamanda sald ı rgand ı . Geçmişte halkı nın duydukları şimdi Kino'da uyanm ıştı. Yel arkadan esiyor, yıldızlar yolunu aydınlatıyord ı . Yel çal ı ların arası ndan ıslık çal ıyordu. Kino ile Juana saatlerdir tekdüze yürüyorlard ı . Hiç kimseyle kar

ş ı laşmam ış, kimseyi görmemişlerdi. Sonu nda

ay sağ yanları ndan yükselmeye başladı . Tepeye ulaşı nca da yel dindi ve ortal ı k yatıştı.

Şimdi önlerinde uzanan dar yolu görebiliyorlard ı . Araba tekerleklerinin bıraktığı derin izler yer yer kumla dolmuştu . Yel dindiğinden ayak

izleri kalacaktı , neyse ki kasabadan oldukça

uzaktayd ılar, belki artık h iç kimse onları izleyemeyecekti . Kino bir tekerleğin bı raktığı izde yürüyor, Juana da peşinden gidiyordu. Sabahleyin kasabaya giden büyük bir araba yoldan ge

çi nce ayak izlerini silecekti .

Gece boyunca ayn ı hızla yürüdüler. Bir ara

Coyotito uyandı , Juana onu kucağ ına ald ı , uyuyana dek de kolları nda taş ı d ı . Geceye özgü kötülü kler çevrelerinde dolaşmaya başlam ışt ı .

Çakallar uluyor, çal ı ları n arası ndan katıla katıla

gülüyorlardı sanki ; başları n ı n üzerinde dönen

baykuşlardan kimileri ince çığl ı klar atıyor, ki mileri tısl ıyordu. Sonra iri bir hayvan çal ı ları çatırdatarak, hantal hantal yü rüyerek geçti yanların-94

dan. Kino hemen uzun bıçağ ı n ı n sap ı n ı kavrad ı

ve gerektiğinde bıçağ ı n kendilerini koruyacağın ı bir kez daha duydu.

İ nci Türküsü Kino'nun kulaklarında utkuyla

çınl ıyor, ardı ndan da Aile Türküsü'nün ezgilerini duyuyordu ; giydikleri sandalların kumda çıkard ı kları ses de bu türkülere karışıyordu. Bütün gece hiç durmadan yol ald ı lar. Tan ağarı rken Kino yolun kıyısı nda gün boyunca gizlenebilecekleri bir yer arad ı , az sonra da buldu . Sık ağaçların örttüğü küçük bir sığı naktı sanki , daha önce bir geyik saklanmış olmal ıyd ı . Juana hemen yere oturup oğlunu emzirmeye başlad ı .

B u arada Kino yola döndü . Bir dal kırıp yoldan

sığı nağa dek bı raktıkları ayak izlerini yok etti.

Güneşin ilk ışınlarıyla birlikte bir tekerlek g ıcırtısı duydu . Sığınakta gizlenerek gözetledi , öküzlerin çektiği iki tekerlekli b i r araba kasabaya gidiyordu. Araba gözden yitince yola çı karak inceledi ve tekerleklerin ayak izlerinin üzerinden geçip yok ettiğini gördü. Juana'n ı n yan ı na dönerken bir yandan da kırdığı dal parçasıyla

kendi ayak izini siliyordu.

Juana Apolonia' n ı n verdiği mısır ekmeğini

uzattı kocası na, bir süre sonra da uykuya dald ı .

Kino uyu muyordu, yerde oturmuş, toprağa dikmişti gözleri ni . Karı ncaları izliyordu. İvecen hayvancıklar uzun bir s ı ra oluşturmuş, ayağ ı n ı n

yanı ndan yürüyorlard ı . Kino ayağ ı n ı kald ırıp

.

yollar ı n ı kesti . Bu kez karıncalar ayağ ına tı rman ı p yürümeye devam ettiler, Kino kımı ldamadan izledi onları .

Güneş yükseldikçe ortal ı ğ ı ısıtıyordu. Körfeze yakın değillerdi artık, öyle ki hava kuru ve sıcaktı . Çal ı lar ısınınca çevreye reçine kokusu yayı lm ıştı. Juana uyandığ ı nda güneş tepedeydi. Kino ona zaten bildiği kimi şeyler anlatıyor, uyarı larda bulunuyordu.

«Şuradaki ağaçlar var ya, onlardan sakınmal ı s ı n , » dedi parmağ ıyla gösterirken. « Doku nmamal ısın. Ola ki dokunur, sonra da elini gözüne götü rürsen kör olursun . Kanayan ağaca da yaklaşma sakın, bak, işte şurada. Bir dal koparacak olsan al kan akar ve yıkıma uğrarız . » Juana ses çı karmadan din led i ; yalnızca baş ı n ı sallıyor, biraz d a gülümsüyordu, çünkü anlattı kları n ı n tümünü zaten biliyordu.

« Bizi izleyecekler mi?» diye sordu. « Bizi bulmaya çal ışacaklar m ı ? »

«Çalışacaklar, » dedi Kino. « Bizi kim bulursa

o alacak inciyi . Oh, eminim, arayacaklar. »

« Belki tüccarlar hakl ıyd ı , » dedi Juana. « Kim

bilir, belki inci değersizdi. İ riliği bizi yan ı ltmış

olamaz m ı ? »

Kino uzan ıp gömleğini ald ı , inciyi çı kard ı .

Gü neş ışınları n ı n pürüzsüz yüzeyde oynamasın ı sağlad ı , ta gözleri kamaşana dek.

«Yo,» dedi. «Yan ı l m ıyoruz. Eğer değersiz olsayd ı onu bizden çalmaya çal ışmazlard ı . »

« Sana saldı ran kimdi, gördün m ü ? Yoksa

tüccarlar m ıyd ı ? »

« Bilmiyoru m , » dedi . « Görmedim.»

Kino inciye bakıyor, düşlerini görmeye çal ışıyordu.

« Satınca ilk işim tüfek almak olacak, » dedi

ve parlayan yüzeyde tüfek görmeye çalıştı, ancak yerde boylu boyunca uzanmış karanl ı k bir gövde gördü, boğazı ndan koyu kan sızıyordu.

Hemen ekledi :

«Önce büyük bir kilisede evleneceğiz. » İ ncide Juana'n ı n yumruklan m ı ş yüzünü, karanl ı kta sürünerek eve gelişini görd ü .

« Oğlumuz oku ma-yazma öğrenecek, » dedi

kendi nden geçerek. Bu kez Coyotito'nun ilaçtan şişmiş ve kızarm ış yüzünü gördü.

Kino inciyi yeniden gömleğinin cebine yerleştirdi . Şimdi İ nci Türküsü uğursuzca çınl ıyordu ku lakları nda ve Kötülük Türküsü'yle karışıyordu, sanki iç içeydi .

Sıcak güneş toprağı iyice ısıtmıştı. Öyle ki

Kino ile Juana çal ı ları n gölgesine çekilmişlerdi.

Boz renkli kı rkuşları da gölgelerinde dolaşıyorlard ı . Kino sıcaktan iyice gevşemişti . Gözlerini şapkasıyla örttü, sineklerden korunmak içi n de

battaniyesini yüzüne çekti ve uyuyuverdi.

İ nci/F.7

Ama Juana uyumad ı . Taş gibi sessizdi, durgundu. Kino'nun yumruğu nu indirdiği ağzı hala şişti. İ ri sinekler çenesindeki yaran ı n çevresinde dolan ı p duruyorlar, ama o ald ırış etmiyor, bir gözcü gibi kımı ldamadan oturuyordu. Coyotito

uyand ığında önüne ald ı , kolları n ı oynatmas ı n ı ,

tekme atışı n ı izledi. Çocuk anas ı n ı n yüzünde

gülümseme belirene dek g üldü, konuştu . Juana

yerden bir dal alıp gıdıkladı oğlunu, son ra da

bohçası nda taşıdığı sudan biraz içirdi.

Kino uykusunda kı m ı ldad ı , düş görüyor, sayıklıyordu. Ellerini dövüşürcesine oynatmaya başladı . Sonra inledi ve birden kalkıp oturd u ,

gözleri faltaşı gibi açılm ıştı, burun delikleri hızla açı l ı p kapanıyordu. Dikkatle dinledi çevreyi, ama salt enginlerin fısıltı s ı n ı duydu.

« Ne oldu ?» diye sordu Juana.

«Sus , » dedi Kino.

« Düş görüyordun?»

« Belki de, » dedi, ama artık uyuyamad ı . Juana' n ı n verdiği mısır ekmeğini yerken bile arada bir çiğnemeye ara verip dinliyordu. Sinirliydi, omzunun üzerinden çevreye bir göz attı , sonra

bıçağ ı n ı tuttu, ağzı n ı eliyle yokladı . Bebek ses

çıkarı nca da,

«Sustur şun u , » dedi. « Sustur Coyotito'yu ,

sesini çıkarmas ı n . »

« N için, n e oldu ki? » diye sordu Juana.

« Bi lmiyoru m , » dedi Kino.

Yeniden dinledi, gözlerinde hayvanca bir parı ltı belirmişti. Usu lca ayağa kalktı ; çal ı ları n arası ndan sürünerek yola dek yürüdü, ama yola çıkmad ı . Bir ağacın dibine uzand ı , geldiği yolu

gözetlemeye başladı .

Ve o sı rada kımıltı lar gördü. Gövdesi katı laştı , baş ı n ı aşağ ı indirip yere düşmüş bir dal ı n altı ndan gözlemeye devam etti. Uzakta üç karaltı gördü, ikisi yaya, biri atl ıyd ı . Onların ne oldukları n ı anlam ıştı, korkudan tepeden tı rnağa titredi.

Uzakta olmaları na karşı n yayaları n ağı r ağ ı r yürüdüklerini, yere eğilip kal ktıkları n ı görebiliyordu. İşte, biri durmuş toprağ ı inceliyordu. Bunlar iz sürücülerdi, kayal ık dağ larda bile koyunları n

izini bulabilirlerdi. Av köpekleri denli duyarl ıydılar. Gelirken ya yoldaki tekerlek izinden d ışarı çıkmış olsalard ı . .. Denizden uzakta yaşayan bu

insanlar, bu avcı lar için kı rı k bir dal, küçük bir

kum ya da toz kümesi çok önemli ipuçlarıyd ı .

Onların arkası nda, at sırtında olan adam ı n yüzü görünmüyordu, burnunu battaniye ile örtmüştü . Atı n eyerinde bir tüfek vard ı , güneşte pırı ldıyordu.

Kino uzandığı yerde en az bir ağaç dalı kadar katı laşmıştı, güçlükle soluk alıyordu. Bir dal parças ı n ı sürterek ayak izlerini yok ettiği yere

i lişti gözleri, bu bile iz sürenlerin dikkatini çekebilirdi. Kara avcı ları n ı iyi tan ı rd ı . Avlanma yete-99

nekleri yardım ıyla küçük av düzenlenen ülkelerde geçimlerini kolay l ı kla sağlayabilirlerdi. Ve şimdi de Kino'yu avlamaya çıkmışlardı. Yerde

hayvan gibi seyirtiyor, bir şey buldukları nda çömelip inceliyorlard ı . Atl ı ise kaygıyla bekliyordu.

O sı rada avcı lar birden coşkulandı lar, tıpkı iz

bulmuş tazı lar gibi . Kino yavaşça bıçağ ı n ı çekti, haz ı rlandı . Ne yapması gerektiğini biliyordu.

Eğer dal parçasıyla yok etmeye çal ıştığ ı izi bulsalardı beklemeden atlıya saldı racak, öldürecek, sonra da tüfeğini alacaktı . Başka çare yoktu. Adamlar giderek yaklaşıyorlard ı . Kino ayak parmaklarıyla küçük çukurlar kazd ı , böylece

birden sald ı rabilecek, ayakları kaymayacaktı .

Şimdi gizlendiği yerden çok az şey görebiliyordu.

Öbür yandan Coyotito neşeli m ı rı ltı ları n ı sürdürüyordu. Juana nal sesleri duyunca oğlunu susturmak için hemen kucağ ına ald ı , atkısı n ı n

altına soktu ve emzirmeye başlad ı .

Avcı lar daha d a yaklaşm ışlard ı , Kino kırık

dal ı n altı ndan yaln ızca atı n ve adamların bacakların ı görebiliyordu. Esmer, nas ı rl ı ayakların ı , eski püskü ay giysileri n i görüyordu. Eyerin derisinin g ıcırtı s ı n ı , mahmuzları n şakırtısı n ı

sürterek gizlemeye çal ıştığ ı yere geldiler ve i ncelemeye başlad ı lar. Atl ı da durdu. At baş ı n ı gökyüzüne doğru kaldı rd ı ve dilinin altındaki

gem tıkırdad ı , sonra da horu ldamaya başlad ı .

-

Bu kez avcı lar dönüp atı i ncelemeye, kulakların ı izlemeye koyuldular.

Kino soluk alm ıyordu, sırtı kamburlaşmış, kol

ve bacak kasları gerilmişti, üst dudağ ı nda ter

damlacı kları vard ı . Avcı lar bir süre eğilip yolu

incelediler, sonra yavaş yavaş yürüdüler, bir

yandan da araştı rıyorlard ı . Atl ı onları izliyordu.

Kim ileyin ivecen, kimileyin ağ ı r ad ı mlarla yürüyorlar, durup bakıyorlar, sonra yine kuş gibi seyirtiyorlard ı . Geri döneceklerdi, Kino emindi.

Dönüp dolaşacaklar, inip kalkacaklar, arayacaklar ve er geç saklandığı yeri bu lacaklardı .

Geriye kayd ı , b i r süredir uzand ığı yerde bıraktığı izi yok etmeyi denemedi bile. Çü nkü yok edemeyeceğini iyi biliyordu, öyle çok kan ıt vardı ki, kırık dallar, yerinden oynatılmış taşlar, kü

çük çukurlar .. . Kino korkuya kapıldı, ne yapaca

ğ ı n ı bi lemiyordu. Avcı lar izini bulacaklard ı ,

emindi. Öyleyse tek kurtuluş yolu vard ı , kaçmak. Sakland ığı yerden ç ıktı , sessizce Juana ile Coyotito'nun yan ı na gitti. Juana gözlerini kocasına dikti, bakışlarıyla neler olduğunu soruyordu.

« Neredeyse izimizi bulurlar, » dedi. « Kaçal ı m ! »

Sonra umutsuzluğa kapıldı. Yüzü karard ı ,

bakışları donuklaştı , kaçman ı n umar olmadığın ı düşünüyordu. « En iyisi teslim olmak, sanırım»? dedi.

Juana birden ayağa fı rlayıp Kino'nun koluna

sarı ld ı .

« İ nciyi aldıktan sonra seni öldürürler, » diye

haykırd ı boğuk boğuk. «Onları n çaldığını gidip

söyleyesin diye mi sağ bı rakacaklar seni?»

Kino'nun eli yavaşça gömleğinin altına girip

inciyi yoklad ı .

«Bulacaklar onu , » dedi kısık bir sesle.

« Kaçalı m!» dedi Juana. « Kaçal ı m ! »

Kino yan ıt vermeyince devam etti . « Beni sağ

b ı rakı rlar m ı san ıyorsu n ? Ya oğlumuzu, onu

sağ b ı rakı rlar m ı san ıyorsun?»

Juana'n ı n dürtüsü Kino'yu etkiledi; dudakları

gerildi, gözlerini yine öfke bürüdü. « Kaçal ı m ! »

dedi. « Dağlara gidelim . Oralarda izimizi bulamazlar belki . »

Kino çılg ı na dönmüştü. Birkaç kap s u ve biraz yiyecekten oluşan bohçayı toparlayıp sol eline ald ı , uzun bıçağ ı n ı da sağ eline. Çal ı ları

iterek Juana'n ı n geçmesi için yol açıyordu : Batıya, kayal ı k dağlara gidiyorlard ı . Dolaş ı k fu ndaların arası ndan koşarak geçiyorlar,

kaçıyorlard ı . Kino geçtiği yolu gizlemeye çal ışm ıyordu artık. Taşları ayağ ıyla oraya buraya fı rlatıyor,

bodur ağaçları n yaprakları na çarpıyor, döküyordu. Tam tepede bulunan g üneş zaten kurumuş, çatlam ış olan toprağ ı daha da kurutuyordu, öyle ki bitkiler bile çıtırdıyor, sanki gü neş ışı nlarına başkald ı rıyorlard ı . Önlerinde çıplak granit 1 02

dağlar sıralanm ıştı, aşı nma sonucu oluşan molozların arası ndan gökyüzüne doğru yükseliyorlard ı . Kino yükseğe, daha yükseğe koşuyordu, tıpkı kovalanan hayvanlar gibi .

Bu topraklar kuraktı, yalnızca su depolayabilen kaktüsler ve kökleri çok derinlere ulaşı p su emen, çok az suyla yeti nen fundalar yetişirdi.

Ayakları n ı n altı nda toprak değil, ufalanmış kaya

parçaları , sivri köşeli kübik taşlar vard ı . Taşların

arası nda kuru ot demetleri görünüyordu, bu otlar bir yağmurla filizlenir, tohum döküp ku ru rlardı. Kertenkeleler yanları ndan geçen ai leyi izliyor, sonra küçük başları n ı öbür yana çeviriyorlard ı . Kimileyin iri bir erkek tavşan korkup kaçıyor, en yakın kayan ın ard ı na g izleniyordu. Kurak topraklardan sonra önlerinde yükselen kayal ı k dağlar Kino ve Juana'ya serinlik veriyor,

« Hoş geldiniz , » diyordu.

Ve Kino kaçıyordu. Baş ı na neler geleceğini

biliyordu. Az sonra avcı lar yan ı ldıkları n ı , yanlış

yolda olduklarını anlayacak, geri döneceklerdi.

Araştı racak ve kısa sürede Kino ile Juana' n ı n

gizlendiği geyik sığınağ ı n ı bulacaklardı . Ondan

sonrası avcı lar için işten bile değildi. Yerinden

oynatılmış taşlar, dökülmüş yapraklar, kı rı lmış

dallar, ayakları n ı n kayıp aşı ndırdığı yerler onları ele verecekti. Kino adamları gözü nde canlandırabiliyordu ; izlerini bulan avcı ları n sabırsızlandı klarını görebiliyordu, peşlerinden giden at-1 03

l ı durgundu, çünkü şimdilik yapacağı bir şey

yoktu. Onun işi inciyi bulduktan sonra başlayacakt ı , Kino'nun ailesini öldü recekti . Oh, Kötü lük Türküsü kulakzarını patlatacak derecede yükselmişti, sonra boğucu sıcakla ve yı lanları n tıslayışıyla karıştı. Artık Kino'yu tepeden tı rnağa etkileyecek denli güçlü deği ldi, ama ağusunu

gizlice yüreğine akıtıyordu, yürek atışları ise

tü rkü nün ritmiydi.

Yol dikleşmeye başlam ıştı ve dağa tı rmandıkça kaya parçaları giderek büyüyordu. Artık avcı lardan epeyce uzaktayd ı lar. Bi raz dinlendiler. Kino iri bir kaya parças ı na tırmand ı , geriye dönüp don uk topraklara baktı, ancak düşmanlarını göremedi, at sırtı ndaki uzun boylu adam ı bile. Juana iri kayan ı n gölgesine çömeldi. Su

kabı n ı çıkarı p Coyotito'nun dudakları na dayad ı ,

çocuğun kurumuş dili suyu istekle emmeye

başlad ı . Kino yanları na dönünce Juana baş ı n ı

kald ı rdı ve kocas ı n ı n ayak bileklerine baktığını

gördü, taşlardan , çal ı lardan kesilmiş, tı rmalamıştı . Hemen eteğini çekiştirerek örttü, sonra suyu Kino'ya uzattı , am a o istemedi. Juana' n ı n

yorgun yüzünde gözleri pırı l p ı r ı l parl ıyordu. Kino çatlam ış dudakları n ı diliyle ıslatt ı .

«Juana, » dedi . « Ben yol uma devam edece

ğim, siz saklanacaksınız. Onları peşimden dağlara sü rükleyeceğim. Avcılar beni izlerken siz kuzeye gideceksiniz, Loreta ya da Santa Rosa-1 04

lia'ya. Sonra eğer kaçabilirsem yan ı n ıza geleceğim. Başka çıkar yol yok. »

Juana bir an kocas ı n ı n gözlerine baktı . «YO , »

dedi. « Seninle geleceğiz. »

«Yalnız olu nca daha hızl ı gideri m , » dedi

sertçe. « Benimle gelirsen Coyotito'yu daha büyük tehlikeye atm ış olursun . »

« Hayı r, » dedi Juana.

«Ayrı lmak zoru ndayız. Sağduyulu olal ı m ,

hem ben öyle istiyoru m , » dedi Kino.

« Seninle geliyoruz, ,, dedi Juana.

Belki cayar diye Kino karı s ı n ı n yüzüne baktı,

gözlerinde du raksama ya da korku arad ı , ancak

hiçbirini bu lamad ı . Umarsızca omuzları nı silkti ,

ama karısı ndan güç alm ıştı, Juana' n ı n parlak

gözleri yüreklendirmişti Kino'yu. Yeniden yola

koyulduklarında korkuları dinmişti .

Dağa tı rmand ı kça yerin şekli h ızla değişiyordu. Derin çatlakları n arası ndan uzun granit kayalar yükseliyordu. Kino ayak izi kalmayacak çı plak taşların üzerinde yürüyor, bir çıkıntıdan

ötekine atlıyordu. Avcı lar izini bir kez yitiri nce

dönüp dolaşacaklar, yeniden bulmaları epeyce

uzun sü recekti. Öyle ki düz bir yol izlemiyor, bir

o yana, bir bu yana gidiyordu ; ki mileyin güneye

sapıyor, orada bir işaret bıraktı p yine çı plak taşların üzerinden geri dönüyordu. Artık yol enikonu dikleşmişti, soluğu kesiliyordu.

Güneş alçalmaya başlam ıştı , dağ ı n çı plak

taş çıkıntı ları na doğru iniyordu. Kino yonunu

karanl ı k ve gölgeli bir yarığa çevirmişti . Uzakta

bir yeşillik gördü, çok uzaktayd ı , ancak su bulma olasılığı oralara gitmeye değerdi. Hem bu yarığ ı aşı nca öteki sı radağlara giden bir yol bulabilirlerdi belki, o dağlardaki kayalar yürümeye elverişliydi. Asl ı nda yeşilliğe doğru gitmemesi

gerekirdi, çünkü avcı lar da onun gibi düşünebilirlerdi. Ne var ki boş su kapları böyle düşünmesini engelliyordu. Ve güneş alçalı rken Kino ile Juana yarığa doğru dik yamacı tırmanmaya çal ışıyordu.

Yükseklerde, boz renkli, çatık kaşlı bir tepenin altı nda taşları n arası nda küçük bir su kaynağ ı vard ı . Yazı n dağ ı n gölgeli yerlerinde korunabilen kar kümeleri bu kaynağ ı besliyord u .

Arada sı rada kaynak kurur, yalnızca çıplak kayalar ve kuru otlar görün ü rdü. Sonra yine so

ğuk, duru bir su fışkı rmaya başlard ı . Yoğun

yağmurlardan sonra ise coşar, apak köpüklü bir

akarsu olup dağdan aşağı çağlard ı , ama genell ikle küçük, cılız bir dereydi. Kaynadığı yerde küçük bir göl, otuz metre aktıktan sonra bir göl

daha oluştu ruyordu. Bu göl de taşıyor, dere

başka göller oluşturarak ta molozlara dek yoluna devam ediyor, sonra da yitiyordu. Zaten oraya ulaşana değin biraz susuz hava, biraz da kuru bitkiler suyu nu emiyor, dereyi iyice cılızlaştırıyordu. Millerce öteden hayvanlar su içmek

için bu küçük göllere geliyordu, yaban ı l koyunlar, geyikler, pumalar, ayı lar, fareler .. .

Gün boyunca çal ı ları n arası nda uçuşan kuşlar geceleyin dağ yarı ğ ı n ı n basamakları ndaki bu gölcüklere gelirdi. C ı l ı z derenin yan ı nda yöresinde, kök tutacak denli toprak biriken yerlerde bitki yetişirdi , yaban ı l üzü m, küçük palmiyeler, bald ırıkara, amber çiçeği, uzun kam ışlar.

Göllerde ku rbağalar yaşar, dipte ise su solucanları sürünürdü. Suyu seven her can lı bu raya gelirdi. Kediler bu rada avlan ı r, avlar ı n ı n tüylerini çevreye saçar, sonra da kanl ı dişlerinin arası ndan su içerlerdi. Bu küçük göller su ları ndan ötürü hem yaşam veren, hem de yaşam söndüren yerlerdi.

Derenin molozlu çölde yitmeden önce birikip

bir gölcük oluşturduğu son basamak taşlı ve

kumlu bir düzlüktü. Göle gelen su ancak bir

parmak kal ı nlığındayd ı , ama gölü doldurmaya,

eğreltiotları n ı yeşil tutmaya yetiyordu. Yaban ı l

asmalar kayalara tı rmanabiliyor, her tür küçük

bitki burada yaşama olanağı bu luyordu. Seller

gölün kıyısı nda küçük bir kumsal oluşturmuştu,

yaş kumda su teresi yetişiyordu. Kumsalda su

içmeye, avlanmaya gelen hayvanları n ayak izleri vard ı .

Güneş kayalık dağların ardında gözden yiterken Kino ile Juana da sarp yamacı tı rmanmış ve sonu nda gü neş ışı nlarıyla kavru lan çö-

lü, hem de çok uzakta mavi Körfez'i görebiliyorlard ı . Çok yorgundular, yürümekten bezmişlerdi. Juana diz çöküp önce Coyotito'nun yüzünü yıkad ı , sonra kaba su doldurup oğluna içirdi.

Coyotito da bitkindi, huysuzlan ıyordu, annesi

emzirmeye başlayana dek de ağlayıp durdu.

Kino da çok susamıştı, duru sudan uzun süre kana kana içti. Suyun kıyısına uzan ıp oğlunu emziren Juana'yı izledi . Az sonra suyun üzerinden aş ıp aktığı basamağ ı n ucu na gidip dikkatle uzakları gözlemeye başlad ı . Gözleri bir noktaya

takıldı ve kaskatı kesild i . Avcıları görmüştü,

düzlükteydiler; birer benek gibi gözüküyorlard ı

ya da tez canl ı karı ncalar gibi, arkalarında da

daha i ri bir karı nca vard ı .

Juana kocasına bakmak için döndü, gerginleştiğini görünce yavaşça sordu:

« Neredeler?»

«Akşama doğru burada olu rlar, » dedi Kino.

Baş ı n ı kald ırıp suyun geldiği sarp yarığa baktı .

« Batıya gitmeliyiz, » dedi. Gözleriyle yarığ ı n arkası ndaki kaya çı kıntısını araştı rdı ve boz renkli çıkıntıdan dokuz-on metre yüksekte aşı n ma sonucu oluşan bir dizi mağara gördü. Sandallarını çıkard ı ve tı rmanmaya başlad ı . Ayak parmaklarıyla çıplak kayaları s ı kıca kavrıyor ve mağaraların içine bakıyordu . Hepsi de aşağ ı

yukarı bir, bir buçuk metre derinlikteydiler. Şiddetli rüzgarı n etkisiyle oluşan oyuklard ı bunlar 1 08

ve içeriye doğru biraz çukurlaşıyorlard ı . Kino

en geniş oyuğa girdi, uzand ı , dışardan görünmesine olanak yoktu . Hemen Juana'nın yan ı na döndü.

«Şu oyuğa çıkmal ı s ı n . Orada saklanı rsak

belki bizi bulamazlar, » dedi.

Juana hiçbir şey sormadan su kapları n ı ağ ızları na dek doldu rdu . Kino karısı n ı n mağaraya tı rmanmasına yard ı m etti , sonra da bohçayı yukarı çıkard ı . Juana oyuğun girişine oturup onu izlemeye başlad ı . Kino kumda bı raktıkları izleri

yok etmeye çal ışmıyordu artık. Suyun yan ı ndan fundal ı k bir kaya tı rman ıyor, bir yandan da yolunun üzerindeki eğreltiotlarının, yaban ı l asmaların dalları n ı kı rıyordu. Otuz, kırk metre ilerledikten sonra gözden geçirdi. Kaya çıkıntısından mağaraya giden h içbir geçit yoktu. Ve yukarı tı rman ıp Juana'n ı n yan ına otu rdu.

«Onlar yolu izleyip yukarı çıkı nca biz aşağ ı

s ıvış ı r, düzlüğe ineriz. Yalnız oğlan sesini çı karır diye korkuyorum. Dikkat et de ağlamas ı n . »

«Ağlamayacak, » dedi Juana ve oğlunun yüzünü kendininkine yaklaştırdı ve gözlerinin içine baktı. Coyotito da ciddi ciddi ona baktı.

«Oğlumuz neler olduğunu anl ıyor, » dedi Ju-

ana.

Şimdi Kino mağaran ı n girişinde uzanmış, çenesini çapraz yaptığı kollarına dayamıştı . Da

ğ ı n mavimsi gölgesini izliyordu, çalı larla kaplı

çölden ta Körfez'e dek uzan ıyordu. Düzlüğe

alacakaranlık çöküyordu.

Avcı lar gecikmişlerdi, belli ki izini bulmakta

güçlük çekiyorlardı . Sonunda küçük göle vard ı klarında hava hemen hemen kararm ıştı . Şimdi üçü de yayaydı , çünkü at bu sarp yamaca tırmanamazd ı . Yukardan cılız birer karaltı gibi görünüyorlard ı . Avcı lar gölün kıyısı ndaki kumsalda dolaştı lar ve bı raktığı izlerden Kino'nu n fu ndal ı k kayaya tı rman ı p yükseklere gittiğini sand ılar. Tüfekli adam oturup dinlenmeye çalıştı.

Ötekiler su içtikten sonra yan ına çömeldiler.

Karanl ı kta sigaralar ı n ı n ucu parlayıp söndü.

Sonra bir şeyler yediler ve konuştular, ama kino'ya yaln ızca m ı rı ltı ları u laşıyordu.

Artık karanl ı k çökmüştü . Dağ yarığ ı ndan her

yer kapkara görü nüyordu. Gölgeden su içmeye

gelen hayvanlar insan kokusu alı nca geri döndüler.

Kine arkası nda bir fısı ltı duydu. Juana sessiz

olması için yalvarıyordu Coyotito'ya. Oğlu ağlıyordu, duyulmasın diye Juana atkısıyla bebe

ğin baş ı n ı örtmüştü, böyle olduğunu Kine Coyotito'nun sesinden anlıyordu.

Kumsalda bir kibrit çakıldı ve bir an süren aydınlıkta Kine avcıların uyu muş olduğunu gördü, köpek gibi kıvrılmışlard ı . Üçüncü adam gözcülük ediyordu. Kibrit ışığında tüfeğin pırı ltı s ı n ı da gördü. Ve kibrit söndü. Ama gördükleri resim gi-1 1 0

bi gözlerinin önündeydi hala. Kıvrı l ı p uyuyan

avcı ları , kumda oturan adam ı ve dizlerinin arası nda duran tüfeği görebiliyordu. Kino sessizce mağaraya döndü. Juana'nın gözleri yıldızları

an ı msatıyordu. Sürünerek karısına sokuldu ve

yanağı ndan öptü.

« Bir tek yol var, » dedi .

«Ama seni öldürürler. »

« Eğer önce tüfekli adama sald ırırsam , » dedi

Kino. «Önce ona saldırmalıyım. Ötekiler uyuyor. »

Juana'nın eli atkı s ı n ı n altı ndan Kino'nun kolunu kavrad ı .

«Yı ldızları n ışığ ı nda ak giysilerin görünür. »

«Görü nmez , » dedi Kino. «Ay yükselmeden

gitmeliyi m . »

Birkaç tatl ı söz söylemek istedi, ama beceremedi. « Beni öldürürlerse sakın sesini çı karma.

Onlar buradan gidince de doğru Loreta'ya git.»

Kino'nun bileğini tutan Juana'n ı n eli titredi .

« Başka seçeneğimiz yok, » dedi Kino. «Ancak böyle kurtulabiliriz, yoksa sabahleyin bulurlar bizi . »

«Tanrı seni korusu n , » dedi Juana, sesi titriyordu.

Kino karıs ı na daha da yaklaştı, iri gözlerini

görebiliyordu. El yordam ıyla oğlunu arad ı ve

baş ı n ı okşadı . Sonra Juana' n ı n yanağ ına dokundu, genç kadı n soluğunu tuttu.

Mağaran ı n girişinde Juana Kino'nun ak giysilerini çıkardığını gördü. Kirli ve paramparça olmaları na karşı n gecenin karanlığında dikkat

çekebilirlerdi. Esmer derisi Kino'yu daha iyi gizleyebilecekti . Boynundaki m uskan ın ası l ı oldu

ğ u ipi uzun bıçağ ı n ı n sapı ndaki halkaya geçirdi,

bıçak göğsünde sallanı yordu, artık iki eli de

boştu Juana'ya dönmedi. Mağaran ı n girişinde

kara bir gölge gibi çömeldi, bir an öylece kald ı ,

sonra sessizce gitti .

Juana mağaran ı n girişinde oturup gözetlemeye başlad ı . Dağdaki deliğinden çevresine bakı nan bir baykuşa benziyordu. S ı rtı nda, battaniyenin altı nda uyuyan Coyotito yüzü nü annesinin omzuna yaslam ıştı . Juana oğlunun ı l ı k solu ğ u n u boynu nda d uyuyord u . Du rmadan

'Meryem Ana'ya Sesleniş'i ve H ı ristiyan olmadan önce okuduğu duaları yineliyor, hem Tanrı 'ya, hem de Tanrılar'a bu insan biçiminde, ama insan olmayan kara yaratı klara karşı kendilerini korumaları için yakarıyordu.

Juana dışarı baktığında gece daha az karanl ı ktı. Doğuda ayı n yükseleceği yer giderek ayd ı nlan ıyordu. Bakışları n ı aşağ ı çevirince gözcün ü n yaktığı sigaran ı n ışığ ı n ı gördü.

Kino kaya çıkıntısı ndan aşağı usul usul bir

kertenkele gibi iniyordu. Boynundaki ipi çevirdi

ve uzun b ıçağ ı geriye attı, böylece taşlara çar-

pıp ses çı karmas ı n ı önledi . El parmakları dağ ı

kavram ış, çıplak ayak parmakları ise tutunmak

için destek bulmuşlard ı ; kaymamak için göğsünü bile taşlara yaslamışt ı . Çünkü en ufak bir ses, yuvarlanan bir taş, bir ah ediş avcı ları

uyandı rabilir, geceyle ilgisi olmayan bir ses

gözcüyü kuşku landı rabilirdi. Neyse ki gece de

sessiz değildi; suyun kıyısı nda yaşayan küçük

yeşil kurbağalar kuşlar gibi cıvıldaşıyorlard ı ,

ağustosböceklerinin çın çın öten sesleri dağ yarığ ı n ı doldu ruyord u . Düşman ı n Türküsü Kino'nun usundan hiç çıkm ıyordu, ama o sırada sesi iyice alçalm ıştı , çünkü Aile Türküsü dişi bir

puma gibi öfkeyle soluyordu. Aile Türküsü canlanm ıştı şimdi ve Kino'yu aşağıya, kara düşman ı n yan ına itiyordu. Ağustosböceklerinin sesi türkünün ezgisini, yeşil kurbağaları n cıvıltı ları

ise dizelerini oluşturuyordu.

Ve Kino dağ ı n düz yamacında bir gölge gibi

sesizce sürünüyordu. Önce çıplak ayakları ndan

biri on, on beş santimetre aşağ ı iniyor, ayak

parmakları bir taş çıkıntısını kavrıyor, sonra

öbür ayak iniyordu. Önce bir elini, sonra ötekini

oynatıyordu, böylece bütün gövdesi kı m ı ldadı

ğını belli etmeden yer değiştiriyordu. Soluk al ıp

verdiği duyulmas ı n diye ağzını açı k tutuyordu.

Belki gözcü bir ses duyup ya da bir kı m ı ltı sezip

başını çevirse kayaya yapışmış esmer gövdesini görebilirdi. Gözcünün dikkatini çekmemek İnci/F.8

için çok yavaş devi nmek zorundayd ı . Bu nedenle aşağ ı in mesi uzun sürdü. Bodur bir 'palmiyenin ard ı na gizlendi. Yüreği göğsü nden fırlayacakm ı ş gibi atıyordu, elleri ve yüzü ter içindeydi. Çömeldi, yavaş ve uzun uzun soluk alarak kendini yatıştı rmaya çal ı ştı .

Şimdi düşmanla arası nda altı metrelik bir

uzaklık vard ı . Aralarındaki zemini an ı msamaya

çal ıştı . Sald ı rmak üzere koşarken ayağ ına takılabilecek taş var m ıyd ı acaba? Uzun süre gergin kald ı kları ndan bacakları kası lm ıştı, açı lsı nlar diye biraz ovuşturdu. Sonra kayg ıyla doğuya baktı, bi rkaç saniye son ra ay doğacakt ı . Ay doğmadan sald ı rması gerekiyordu. Gözcüyü az

çok görebiliyor, ama avcı ları hiç görem iyordu.

Gözcüye saldırmalıydı, hemen sald ı rmalıyd ı,

hiç duraksamadan. Yavaşça muskan ı n ipini çekerek bıçağ ı göğsüne ald ı ve sapı ndaki halkayla bağl ı ipi çözdü .

Ne var k i çok geç kal m ı ştı, çömeldiği yerden

kalktığı nda gümüş ayı n kenarı doğudaki çevrenden gözükm üştü, Kino yeniden palmiyenin ard ı na çöktü.

Yaşl ı ay o gece pürüzlüydü, ancak dağ yarı

ğ ı na düşen ışığı güçlüyd ü . Ortal ı k ayd ı nlanm ıştı, Kino artık gözcüyü görebiliyordu, gölü n kıyısı nda, küçük kumsalda oturuyordu. Gözcü

bakışları n ı bir sü re aya dikti, sonra bir sigara daha yaktı, kibriti n ışığı karanl ı k yüzü nü bir an ay-1 1 4

•

dınlattı. Kino artık beklememeliydi , gözcü başını çevirir çevirmez sald ı rmalıyd ı . Bacakları fırlamaya hazırd ı , tıpkı yay gibi.

Ve o sırada yukardan bir m ı rı ltı , bir ağlama

sesi duyuldu . Gözcü dinlemek için baş ı n ı çevirdi, sonra ayağa kalktı. Yerde kıvrı lmış uyuyanlardan biri de uyandı ve yavaşça sordu, «Ne sesiydi o?»

« Bilmiyoru m , » dedi gözcü . « İ nsan sesine

benziyordu , çocuk ağlaması gibi . »

« Kimi hayvan sesleri insan sesine çok benzer, » dedi yeni uyanm ış avcı. « Bir çakal yavrusunun tıpkı çocuk g ibi ağladığını duymuştum bir kez. »

Kino'nun aln ından aşağ ı süzülen ter damlacıkları gözüne kaçtı ve yaktı . Ağlama sesi yine duyuldu. Gözcü bu kez dağ ı n yamacı ndaki karanlık mağaraya dikti bakışları n ı .

« Belki d e çakaldır, » dedi ve çıkan tıkırtıdan

Kino gözcünün tüfeğini yerden ald ığ ı n ı anlad ı .

« Eğer çakalsa şimdi keser sesini,» dedi gözcü ve tüfeğini mağaraya doğrulttu .

Silah patladığında Kino yerinden fırlam ış yarı yolu aşmıştı . Namluda yan ı p sönen ı ş ı k gözlerinin önünde yeniden bir resim çizmişti. Uzun bıçağ ı oyarcasına sapladı adama, önce boyuna, sonra göğsü ne, Kino korkunç bir makine gibi işliyordu artık. Tüfeği yakalayı nca bıçağı bıraktı. Bir makine kadar güçlü ve hızlı çalış ıyor-11 5

'

du. Aynı h ızla geri döndü , oturan adam ı n başına vurdu. Üçüncü adam yengeç gibi kaçmaya başladı , göle girdi, sonra çılg ı n gibi yukarı tırmand ı . Suyun aşağı aktığı kayaya tı rman ıyordu. Elleri, ayakları yaban ı l sarmaşı klara dolaşm ıştı . Yukarı çı kmaya çalışı rken bir yandan da ağlayıp sızlan ıyor, ağzı ndan çıkan sözcükler

anlaşılm ıyordu. Ne var ki adam ı n acınacak hali

Kino'yu hiç mi hiç etkilemiyordu, çelik gibi so

ğ uktu, yüreği katı laşmışt ı . Tüfeği kald ı rd ı , nişan

ald ı ve ateşledi. Düşman ı n göle yuvarland ı ğ ı n ı

gördü ve suya yaklaştı . A y ışığı nda adam ı n korkuyla yuvaları ndan fı rlayan gözlerini görebiliyordu ve Kino bu kez tam gözlerinin ortası n a ni

şan ald ı ve ateşledi .

Bir süre kararsızca durdu. Yanlış bir şey vard ı . Kimi sesler beynine u laşmaya çal ışıyordu.

Kurbağalar ve ağ ustosböcekleri susmuştu .

Sonra beyni üzerinde yoğu nlaştığı düşünceden

arındı sesi tan ı mıştı. -Kayal ık dağ ı n yamacındaki küçük mağaradan acı iniltiler geliyor, isterik ağlama sesi giderek yükseliyordu, bunlar ölümü haberleyen seslerdi.

La Paz'da yaşayan herkes bu ailenin geri dönerken ne halde olduğunu bilir. Onları n dönüşünü görenlerden kimileri belki de hala yaşıyorlard ı r. Babaları ndan , büyükbabaları ndan duyanlar ise hiç unutmaz, duyanlar ise hiç unutmaz, aile-1 1 6

nin öyküsünü kuşaktan kuşağa aktarırlar, çünkü olayı kendi başları ndan geçmiş sayarlar.

Çocuklar her yana koşup Kino ile Juana'nın

geri döndüğünü kasabalılara duyurdukları nda

akşam olmak üzereydi. Herkes onları görmek

için sokaklara döküldü. Güneş batıdaki dağları n

ardına inmeye haz ı rlan ıyor, yerde upuzun gölgeler oluşturuyordu. Belki de bu nedenle Kino ile Juana'n ı n dönüşü kasabalı ları bu denli çok

etkilemişti.

Toprak yoldan geçerek kasabaya vardı lar.

Hep olduğu gibi Kino önde, Juana arkada yürümüyorlard ı , bu kez yan yanaydı lar. Gü neş arkaları nda olduğundan uzun gölgeleri önlerinde ilerliyordu, karanl ı k birer kule taşır gibiydiler. Kino'nun omzunda bir tüfek ası lıyd ı . Juana'nı n atkısı sırtı nda torba gibi sallanıyordu . İçinde yumuşak, küçük, ama ağ ı r bir şey olduğu anlaşılıyordu. Atkı n ı n üzerinde yer yer kurumuş kan izleri vardı ve Juana yürüdükçe torba bir yandan öbür yana sal lanıyordu. Yorgundu, yüzünde

çizgi ler belirmişti . İ ri gözleri baktı kları yeri görmüyor gibiydiler. Uzaklardayd ı , gökyüzü denli, cennet denli uzaklara gitmişti sanki . Kino'nun

dudakları incelmiş, dişleri kenetlenmişti. Halk

yüzünün korku saldığ ı n ı , h ızı giderek artan bir

fırtı nayı andırdığını, ikisinin de insanlara özgü

duygulardan uzaklaşmış oldukları n ı söyler. Çok

acı çekmiş, sonunda ueğişmiş, tanı nmayacak

hale gelmişlerdi. İnsan ancak büyüyle bu denli

çok değişebilirdi. Ve onları görmek için sokağa

fı rlayan insanlar yavaşça geri çekiliyor, h iç konuşmadan geçmeleri için yol veriyorlardı .

Kino ile Juana kasabanı n yollarından geçerken ne sağa sola, ne de aşağı yukarı bakıyorlard ı . Gözlerini tam karşıya dikmişlerdi. Adı m atarken bacakları sarsılıyordu, tıpkı tahta bebekler gibi. Kasabadaki badanalı , taş yapıların arası ndan geçerken uşaklar pencerelerden, kimileri de kapı aral ıkları ndan onları gözetliyordu.

Anneler çocukları n ı n yüzlerini etekleriyle örterek bakmaların ı engelliyorlardı.

Kino ile Juana yan yana yürüyüşlerini hiç de

ğiştirmeden geçtiler bu binaları n arası ndan ve

çalıdan yapı lma evlere vard ı lar. Komşuları da

geri çekilerek onlara yol verdiler. Juan Tomas

selamlamak için elini kald ırd ı , ama eli havada

kaldı , tek sözcük çıkmad ı ağzı ndan .

Aile Türküsü Kino'nun kulakları nda öfkeyle

çınl ıyordu, Savaş Türküsü'ne dönmüştü . Evlerinin yan ı p kül olduğu yere başları n ı çevirip bakmad ı lar bile. Kumsal ı dolduran çal ı ların arasından geçip suya doğru ilerlediler. Kino'nun delinmiş kanosuna da bakmad ı lar.

Suya ulaşı nca durdular ve bir süre Körfez'e

baktı lar. Sonra Kino tüfeği yere bıraktı, gömle

ğinin cebinde gizlediği iri inciyi eline ald ı , uzun

uzun baktı; boz renkliydi, yüzeyinde de pürüzler vard ı . Kötülük amaçlayan yüzler Kino'nun 1 18

gözleri ne bakıyorlard ı . Şimdi göle düşen adam ı n korku dolu gözlerini görüyordu incinin yüzeyinde. Ve işte Coyotito, küçük mağarada kanlar içinde uzanm ı ştı, başı ndan vurulmuştu.

İ nci çok çirki ndi, rengi kararm ıştı, kötü huylu bir

ur gibiydi . Kino İnci Türküsü'nü duydu, ama ayn ı ezgi bu kez bozuk çı kıyordu . Kino'nun eli tit riyordu, yavaşça dönüp inciyi Juana'ya uzatt ı .

Juana yükü nü hala taş ıyordu omzunda. B i r an

kocas ı n ı n elindeki inciye baktı, sonra bakışlarını Kino'nun gözlerine çevirdi ve usulca, «Yo , sen . . . » dedi.

Ve Kino kolunu kaldırıp var g ücüyle fı rlattı inciyi. Kino ile Juana batan gü neş ı ş ı nlarıyla parıldayan inciyi izledi ler. Uzakta suya düşüşünü gördüler ve yan yana durup battığı yere uzun

süre baktı lar.

İ nci duru, yeşil suya dal ı p dibe doğru yol ald ı . Dalgalanan yosunlar onu çağ ı rı yorlard ı . Yüzeyi pürüzsüz ve yeşild i . Kumun üzerine, eğreltiotları na benzeyen bitkilerin aras ı na düştü . Yukarda suyun yüzeyi yeşil renkli bir aynayı and ı rıyordu. Ve inci denizin dibi nde uzanm ı ştı . Bir yengeç seyi rtti ve bir kum bulutu yükseldi. Kum

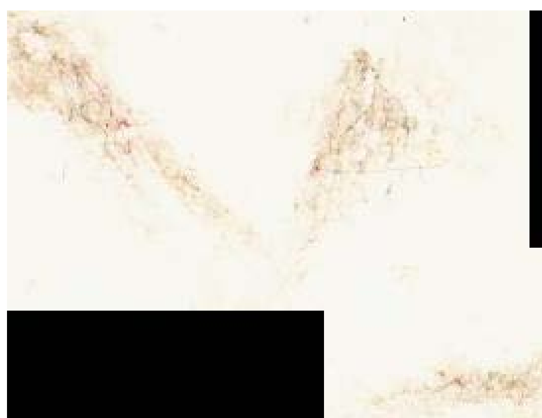
yeniden dibe çökerken i nci de yitti .

Ve İ nci Türküsü bir fısı ltıya dönüştü , sonra

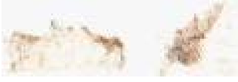
da yitip gitti.

SON

1 1 9

i

SfEINBECK

YAYINLARI

İNCİ

ROMAN

İnci, Steinbeck'in

tüm dünyada en çok okunmuş

ve sayısız kez yeni baskıları yapılmış

en ünlü romanlarından biridir.

Büyük ve çok değerli bir incinin çevresinde gelişen

olaylar zinciri

soluk kesici bir anlatımla

destansı boyutlara ulaşır.

Açgözlülüğün, doymak bilmez kar hırsının

insanı nerelere dek sürükleyebileceği

belki de hiçbir romanda

böylesine yalın,

böylesine sarsıcı bit gerçekçilikle vurgulanmamıştır.

En azından Fareler ve İnsanlar, Bitmeyen Kavga ve

Gazap Üzümleri kadar seveceğiniz

ve beğeniyle okuyacağınız çarpıcı bir roman . . .

I S B N 9 7 5 - 3 8 5 - 0 5 2 - 2

9 1 1111

789753

� 1 1

850520